

markkaa sekä keskuskeittolan tulojen 1,000,000 markkaa. Viimeksimainittu vähennys johtui pääasiallisesti siitä, että köyhäinhoitolautakunta oli lakanut tilaamasta keskuskeittolasta ruokaa avunsaajilleen. Osaston loppusumma aleni edellisen vuoden tulosäännön 9,323,000 markasta 8,506,000 markkaan.

Kymmenenteen osastoon, Kiinteä omaisuus, merkittiin tontinlunastukset yhteensä 9,000,000 markaksi eli 3,000,000 markkaa yli vuoden 1928 vastaavan määrän. Luvussa Kiinteistöt tulot vähenivät 803,842 markkaa eli 16,124,427 markkaan. Vähennys aiheutui etupäässä siitä, että vuoden 1928 talousarvioon oli sisällytynyt 1,000,000 markan suuruinen tulo Kaisaniemenkadun tontista n:o 4, joka sittemmin oli myyty. Erinäisistä rakennusten ja maan vuokrista arvioitiin kertyvän tuloja 11,154,000 markkaa. Melkein kaikki tämän luvun tuloerät osoittivat lisääntymistä, nimittäin Rakennusten ja tilusten vuokrat 1,310,000 markkaa, Tilapäiset maan ja kenttään vuokrat 1,902,000 markkaa ja Kadun erilleen aitaaminen rakennustarkoituksiin 130,000 markkaa. Luvussa Maatilat ja kansanpuistot arvioitiin maatalouslautakunnan hoitamien tilain tulot 3,382,000 markaksi, mikä määrä oli 118,000 markkaa vuoden 1928 tuloarvion vastaavaa määrää pienempi, kun taas kansanpuistojen tulot lisääntyivät yhteensä 32,000 markkaa. Kymmenennen osaston tulojen kokonaismäärä lisääntyi 34,597,569 markasta 40,065,227 markkaan.

Yhdenteentoista osastoon merkityt sekalaiset tulot lisääntyivät 1,185,007 markkaa nousten yhteensä 2,911,626 markkaan. Lisäyksestä tuli 350,000 markkaa rakennustarkoituksen toimitusmaksujen, 500 markkaa postilaitoksen postipakettiosastosta suorittaman vuokramaksun, 21,757 markkaa erinäisten luontaisettujen korvausten, 5,000 markkaa sairaskuljetuksista kertyvien tulojen ja 11,750 markkaa työnvälityksestä saadun valtionavun osalle. Sitäpaitsi tuli lisäksi uusi 800,000 markan suuruinen erä, johon merkittiin kaupungin ostamalla¹⁾ Kulosaaren sillalla kannettavat maksut. Erää Autoasemain puhelinmaksut supistettiin 4,000 markkaa.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotuksella koottava määrä 197,513,624: 38 markaksi oltuaan vuoden 1928 talousarviossa 184,034,977: 67 markkaa eli siis 13,478,646: 71 markkaa pienempi.

C. Muut asiat.

Tanskan ja Islannin kuningas esiintoi²⁾ kaupunginvaltuuston puheenjohtajan välityksellä kaupungille ja sen asukkaille kiitoksensa niistä ystävyyden osoituksista, jotka olivat tulleet hänen osakseen hänen vieraillessaan Helsingissä.

Kunnianosoitus haudalla. Valmisteluvaliokunta ilmoitti³⁾, että valiokunnan lähetystö kaupunginvaltuuston puolesta oli kunnioittanut vtn V. Mikolan muistoa laskemalla kukkia hänen haudalleen.

Kaupunginvaltuuston diaariin merkityt ratkaisemattomat asiat. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diaariin merkittyjen kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olevain asiain luetteloa⁴⁾ kaupunginvaltuusto kesäkuun 30 p:nä päätti⁵⁾ poistaa diaarista rahatoimikamarin esityksen erään Pasilassa olevan, sotaväen ampuma-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 13. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 1 §. — ³⁾ S:n 5 p. syysk. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 6 §.

rataan kuuluvan vuokra-alueen takaisin hankkimisesta ¹⁾; rahatoimikamarille annetun tehtävän yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa laatia ja lähettää valtuustolle ehdotus siitä, miten kaupungin vastainen toiminta pienasuntotuotannon edistämiseksi olisi rahoitettava ²⁾; suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen kansakoulutalon rakentamisesta Kallioon; Helsingin kalakauppiaitten yhdistyksen esityksen kalakaupan järjestämisestä; erinäisten Pasilan esikaupungin asukkaiden anomuksen mainitun esikaupungin liikenneolojen parantamisesta ³⁾; sekä rahatoimikamarin esityksen John Stenbergin kone-tehdasosakeyhtiön omistaman X kaupunginosan korttelissa n:o 300 sijaitsevan Siltasaarenkadun tontin n:o 1 lunastamisesta ja saman kaupunginosan korttelissa n:o 283 Suvilahdenkadun varrella olevan tehdastontin n:o 4 myymisestä mainitulle yhtiölle ⁴⁾.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Asunto-osakeyhtiö Loviisankatu 3 oli anonut, että sen omistaman, XII kaupunginosan korttelissa n:o 380 sijaitsevan Loviisankadun tontin n:o 3 luoteisrajalla oleva kallio louhittaisiin pois kaupungin kustannuksella, koska muussa tapauksessa tontille vahvistettuja korkeusasemia ja rakennuspiirustuksia noudatettaessa kaksi kerrosta joutuisi osittain maanpinnan alapuolelle. Tämän johdosta rahatoimikamari oli maistraatille ehdottanut, että kyseellisen tontin läntisen kulman korkeusasema korotettaisiin + 20.30 m:stä + 22.30 m:iin ja rakennuksen julkisivukaaviota muutettaisiin siten, että porttikäytävä siirrettäisiin Loviisankadun puolelle. Maistraatin kehoituksesta antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto ilmoitti täydellisesti kannattavansa ⁵⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaista kysymyksen ratkaisua.

Edelleen valtuusto maistraatille antamissaan lausunnoissa ilmoitti, ettei sillä ollut mitään muistuttamista kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimia ehdotuksia vastaan, jotka koskivat seuraavien tonttien rajain korkeusasemain muuttamista;

II kaupunginosan korttelien n:ot 37, 38 a ja 41 tonttien ⁶⁾;

IV kaupunginosan korttelin n:o 175 tonttien ⁷⁾;

XI kaupunginosan korttelissa n:o 326 sijaitsevan Helsinginkadun tontin n:o 24 ⁸⁾;

XIV kaupunginosan korttelin n:o 475 tonttien ⁹⁾;

XIII kaupunginosan korttelin n:ot 420 ja 421 tonttien ¹⁰⁾;

XIV kaupunginosan korttelin n:o 474 tonttien ¹¹⁾; sekä

XII kaupunginosan korttelin n:o 368 tonttien ¹²⁾ n:ot 15 ja 20.

Rakennusjärjestyksen muutokset. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1927 puolestaan hyväksynyt ¹³⁾ erinäisiä lisäyksiä rakennusjärjestyksen 43 §:n 2 kohtaan ja 50 §:n 7 kohtaan, jotka lisäykset tarkoittivat XII kaupunginosan korttelissa n:o 373 sijaitsevien tonttien n:ot 12, 14 ja 16 rakennusoikeuden laajentamista, ja sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁴⁾ tämän valtuuston päätöksen s. v. joulukuun 21 p:nä.

Oikeus poiketa rakennuskorkeutta koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä. Aktiebolaget Kino-Palats osakeyhtiön anottua, että se poiketen kaupungin rakennusjärjestyksen korkeinta sallittua rakennuskorkeutta koskevista määräyksistä saisi rakennuttaa omistamalleen, korttelissa n:o 95 b

¹⁾ Ks. v:n 1919 kert. s. 8. — ²⁾ S:n v:n 1922 kert. s. 39. — ³⁾ Vrt. v:n 1927 kert. s. 42. — ⁴⁾ S:n s. 18 ja seur. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 5 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. syysk. 14 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. syysk. 15 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. lokak. 6 §. — ⁹⁾ S:n 31 p. lokak. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 31 p. lokak. 3 §. — ¹¹⁾ S:n 31 p. lokak. 4 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. marrask. 5 §. — ¹³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 105. — ¹⁴⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 1 §.

olevalle Pohj. Esplanaadikadun tontille n:o 39 hakemukseen liitettyjen piirustusten mukaisen rakennuksen, ja rahatoimikamarin antamassaan lausunnossa ehdotettua tämän anomuksen evättäväksi kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ palauttaa asian kamariin, jonka tuli laatia ehdotus niiksi toimenpiteiksi, joita asian myönteisen ratkaisun katsottiin voivan vaatia.

Arkkitehti K. Borgin anottua, että Helsingin osuiskauppa r. l. nimisen osuuskunnan omistaman, XIV kaupunginosan korttelissa n:o 477 Runeberginkadun varrella olevan tontin n:o 60 saisi rakennuttaa jätettyjen piirustusten mukaisesti siten, että Runeberginkadun ja Turuntien kulmaan tulisi torni, jonka korkeus räystääseen laskettuna olisi n. 30.5 m, kerrosluku 8 ja huoneluku 22 ja tontin omistajan sitouduttua maksamaan kaupungille anotusta oikeudesta 220,000 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ puolestaan hyväksyä edellä mainitut piirustukset sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi siinä tapauksessa, että sisäasiainministeriö myönsi rakennushankkeen toteuttamisen edellyttämän erivapauden rakennusjärjestyksen määräyksistä, periä tontin omistajalta luvatun korvauksen.

Osakeyhtiö Tarkkampujankatu n:o 9:n anottua valtioneuvostolta, että se saaden erivapauden rakennusjärjestyksen 50 §:n määräyksistä oikeutettaisiin rakennuttamaan omistamalleen VII kaupunginosan korttelin n:o 106 tontille tuleva uudisrakennuksensa korkeammaksi kuin rakennusjärjestys salli ja sitouduttua siinä tapauksessa että erivapaus myönnettiin suorittamaan kaupungille 45,000 markkaa eli 15,000 markkaa jokaiselta rakennuskorkeuden lisäämisen johdosta saatavalta lisähuoneelta, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtioneuvostolle edellä mainitusta anomuksesta antamassaan lausunnossa ehdottaa sen hyväksyttäväksi.

Rahatoimikamari ilmoitti, että II kaupunginosan korttelissa n:o 38 b sijaitsevan Mikonkadun tontin n:o 5 omistaja, Atlas pankki osakeyhtiö, halusi rakennuttaa tälle tontille rakennusjärjestyksen sallimaa korkeamman rakennuksen sekä että kamari oli ollut yhtiön kanssa neuvotteluissa tästä kysymyksestä. Voimassa olevien määräysten mukaisesti tontille sai rakennuttaa viisikerroksisen rakennuksen ja jos Mikonkatua levennettiin, niinkuin aikomuksena oli ⁴⁾, seitsenkerroksisen rakennuksen tätä katua sekä 15 m pituudelta Hallituskatua vastaan, jolloin saataisiin 28 huonetta lisää. Yhtiö halusi kuitenkin teettää koko rakennuksen kahdeksankerroksiseksi ja siten saada vieläkin 65 huonetta lisää ja oli neuvotteluissa ilmoittanut suostuvansa suorittamaan kaupungille suunnitelmansa toteuttamisoikeudesta 2,334,300 markan korvauksen heti rakennuksen valmistuttua. Tästä määrästä oli 702,800 markkaa katsottava sen oikeuden korvaukseksi, että rakennukseen kadun leventämisen johdosta sai teettää 28 huonetta lisää, ja 1,631,500 markkaa hyvitykseksi oikeudesta poiketa rakennusjärjestyksen määräyksistä ja siten saada taloon vielä 65 huonetta. Koska kaupungille oli erittäin tärkeätä saada Mikon- ja Hallituskatujen kulma pyöristetyksi samalla kuin Mikonkatua levennettiin, kamari oli tiedustellut, suostuisiko yhtiö luovuttamaan kaupungille tähän tarkoitukseen tarvittavat 24.85 m² usein mainitusta tontista, ja yhtiö oli ilmoittanut suostuvansa kaupungin toivomukseen 248,500 markan korvauksesta. Rahatoimikamari jätti neuvottelujen tulokset kaupunginvaltuuston harkittaviksi, ja valtuusto päätti ⁵⁾ täydellisesti hyväksyen kamarin ehdotuksen puolestaan puoltaa Atlas pankki osakeyhtiön anomusta saada rakentaa II kaupunginosan kortteliin n:o 38 b, Mikonkadun tontille n:o 5, osoitenumero 9, tulevan uudisrakennuksensa

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 8 §. — ²⁾ S:n 13 p. kesäk. 16 §. — ³⁾ S:n 13 p. kesäk. 8 §. — ⁴⁾ Vrt. v:n 1927 kert. s. 25. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 43 §.

kahdeksan kerroksen korkuiseksi sekä Mikon- että Hallituskadun puolelta sekä siinä tapauksessa, että piirustukset saivat osakseen asianomaisten lopullisen vahvistuksen, antaa rahatoimikamarille toimeksi luvatusn hyvityksen perimisen pankilta.

Kauppaneuvos K. Fazer anoi oikeutta teettää II kaupunginosan korttelissa n:o 33 Aleksanterinkadun varrella sijaitsevalle tontille n:o 13 tulevan uudisrakennuksen 28 m korkuiseksi yli nollatason 23.4 metrin asemesta, minkä voimassaoleva rakennusjärjestys määräsi korkeimmaksi sallituksi rakennuskorkeudeksi, ja sitoutui siinä tapauksessa, että hänen anomukseensa myönnyttiin, suorittamaan kaupungille korvausta 923,640 markkaa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valtioneuvostolle puoltaa kauppaneuvos Fazerin anomusta saada rakentaa edellä mainitulle tontilleen tuleva rakennuksensa mainittuun korkeuteen sekä Aleksanterinkadun että Kluuvikadun puolelta; sekä siinä tapauksessa, että tontille suunnitellun uudisrakennuksen piirustukset saivat asianomaisten viranomaisten lopullisen hyväksymisen, antaa rahatoimikamarille tehtäväksi rakennuksen valmistuttua vaatia kauppaneuvos Fazerilta luvatusn korvauksen.

Osakeyhtiö Fredrikinkatu 59 anoi saada rakennuttaa IV kaupunginosan korttelissa n:o 162 Fredrikinkadun varrella sijaitsevan tonttinsa n:o 59 siten, että tontille tulevan uudisrakennuksen Kansakoulukadun puoleinen julkisivu saisi saman korkeuden, jonka rakennusjärjestys myönsi Fredrikinkadun puoleiselle julkisivulle sekä 15 metrille Kansakoulukadun puoleista julkisivua; kaupunginasemakaava-arkkitehdin laskelmien mukaan uudisrakennukseen täten saataisiin 20 huonetta lisää. Samalla yhtiö sitoutui, jos sen anomukseen myönnyttiin, suorittamaan kaupungille 240,000 markkaa hyvitystä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtioneuvostolle puoltaa yhtiön anomusta, että sen IV kaupunginosan kortteliin n:o 162 Fredrikinkadun tontille n:o 59 tulevan uudisrakennuksen saisi rakentaa samoin räystäskorkeuksin Kansakoulukadun kuin Fredrikinkadunkin puolelta sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi siinä tapauksessa, että tämä ehdotus sai asianmukaisen hyväksymisen, vaatia hakijayhtiöltä luvatusn korvauksen, 240,000 markkaa.

Sittenkuin niiden kolmen tontin omistajat, jotka aikaisemmin olivat muodostaneet Topeliuksenkadun tontin n:o 17 ja jotka uudestaan yhdistettäisiin, olivat anoneet, että he vastoin voimassaolevan rakennusjärjestyksen määräyksiä saisivat teettää tontille rakennuksen, jonka kulmaosa, kuten oheenliitetystä julkisivukaaviosta ilmeni, käsittäisi seitsemän kerrosta sallittujen kuuden kerroksen sijasta, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtioneuvostolle puoltaa hakijain anomusta rakennusoikeuden lisäämisestä siten, että XIV kaupunginosan korttelissa n:o 487 olevalle Topeliuksenkadun tontille n:o 17 saisi rakennuttaa oheenliitetyn julkisivukaavion mukaisen rakennuksen, sekä sen varalta, että asianomaiset myönsivät anotun oikeuden, antaa rahatoimikamarille toimeksi vaatia hakijoilta heidän lupaamansa 210,000 markan suuruisen korvauksen.

IV kaupunginosan korttelissa n:o 156 sijaitsevan Ruoholahdenkadun tontin n:o 1 omistaja oli anonut saada rakennuttaa mainitulle tontille anomukseen liitettyjen luonnospiirustusten mukaisen rakennuksen, joka vastoin voimassaolevia, ainoastaan seitsemän kerrosta sallivia määräyksiä käsittäisi kymmenkerroksisen kulmaosan, ja sitoutunut, jos anomukseen myönnyttiin, siten saamansa edun korvaukseksi suorittamaan kaupungille määrätyn korvauksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 34 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 40 §. — ³⁾ S:n 19 p. syysk. 41 § ja 3 p. lokak. 43 §.

Kun julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta kuitenkin oli pitänyt kolmen kerroksen korotusta rakennustaiteellisesti epäonnistuneena, mutta sen sijaan lausunut, että katukuvalle saattaisi olla eduksi, että kulmaosaan teetetäisiin kaksi lisäkerrosta, jotka käsittäisivät yhteensä 22 huonetta, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valtioneuvostolle puoltaa hakijan anomusta rakennusoikeuden laajentamisesta siten, että IV kaupunginosan korttelissa n:o 156 olevalle Ruoholahdenkadun tontille n:o 1 tulevan rakennuksen kulmaosan saisi teettää yhdeksän kerroksen korkuiseksi. Tontinomistajan, Kiinteistöosakeyhtiö Fredrikinlinnan, sitoumuksen mukaisesti kaupunki siinä tapauksessa, että anomukseen myönnyttiin, saisi 330,000 markan korvauksen.

Rahatoimikamari ilmoitti neuvotelleensa Helsingin suomalaisen säästöpankin kanssa saadakseen kaupungille hankituksi osan pankin omistamaa II kaupunginosan korttelissa n:o 35 sijaitsevaa Kluuvikadun tonttia n:o 4 yhdistettäväksi Hallitus- ja Kluuvikatujen katualueeseen, jolloin näiden katujen risteykseen liikenteen helpottamiseksi saataisiin pieni aukio. Mainittu kaupunginasemakaavan muutos oikeuttaisi tontin omistajan rakennuttamaan tontille suunnitellun rakennuksen kulmaosan seitsenkerroksiseksi sallitun kerrosluvun muuten ollessa viisi. Pankki halusi kuitenkin teettää koko rakennuksen kahdeksankerroksiseksi ja ilmoitti suostuvansa tästä rakennusoikeuden lisäämisestä suorittamaan kaupungille määrätyn korvauksen. Rahatoimikamarin asiaa koskevaa esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtuuttaa kamarin tekemään Helsingin suomalaisen säästöpankin kanssa seuraavansisältöisen sopimuksen:

1) Helsingin suomalainen säästöpankki luovuttaa Helsingin kaupungille korvauksetta karttaluonnokseen tarkemmin merkityn 6×10 m² laajuisen alueen II kaupunginosan korttelissa n:o 35 olevasta Kluuvikadun tontista n:o 4.

2) Jokaisesta 35 m² laajuisesta huoneesta, joka siinä tapauksessa, että rakennuksen saa teettää 29.0 m korkuiseksi yli nollavesirajan, saadaan siihen niiden lisäksi, jotka rakennusjärjestys sallii edellyttäen, että Kluuvikatua edellämainitulla tavalla levennetään, pankki suorittaa kaupungille 23,000 markkaa, mikä korvaus yhdellä kertaa maksetaan kaupunginkassaan heti rakennuksen valmistuttua.

3) Kaupunki sitoutuu asianomaisilta valtionviranomaisilta anomaan sekä suunnitelman toteuttamiseksi tarpeellisen kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistamista että asianmukaista erivapautusta rakennuskorkeutta koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä.

4) Suunniteltuun rakennukseen saa paitsi sen hoitoa varten tarpeellisia isännöitsijän, vahtimestarin, talonmiehen ja lämmittäjän asuinhuoneistoja sisustaa tavallisia myymälä- ja liikehuoneistoja sekä matkustajahotellin.

Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin edellämainitusta päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Oopperatontit. Fastighetsaktiebolaget Andrékatan 26 niminen yhtiö oli valtioneuvostolta anonut, että IV kaupunginosan korttelissa n:o 77 sijaitsevien Suomalaisen oopperan tonttien n:ojen 8, 18 ja 20 rakentamattomat osat julistettaisiin yleiseksi paikaksi tai että ainakin tontin n:o 8 suhteen menetettäisiin näin, koska siihen rajoittuvat tontit jo oli rakennettu korkeammin rakennuksin kuin rakennusjärjestys salli. Edelleen yhdistys Svenska folkskolans vänner oli anonut ³⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. lokak. 13 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 13 §. — ³⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 135.

lupaa saada rakentaa samassa korttelissa Lönnrotinkadun varrella olevalle tontilleen n:o 19 julkisivun edellä mainittuun tonttiin n:o 18 päin. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ näistä kysymyksistä valtioneuvostolle annettavassa lausunnossa ehdottaa edellisen anomuksen evättäväksi, mikäli se koski oikeutta sellaiseen rakennuskorkeuteen, joka rakennusjärjestyksen mukaan oli sallittu yleisen paikan vierellä, mutta samalla ilmoittaa, ettei kaupungilla ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että korttelin n:o 77 tonttien n:ot 19 ja 21 etelärajalle tulevat rakennukset saivat julkisivun oopperatonttiin päin ja että ne rakennettiin yhtä korkeiksi kuin kulmatontilla n:o 6 oleva rakennus eli n. 28.5 m nollavesipisteestä lukien.

Lupa sairaalan rakentamiseen kortteliin n:o 517. Kaupunginvaltuusto oli päättänyt²⁾ myydä XIV kaupunginosan korttelissa n:o 517 sijaitsevat Espoonkadun tontit n:ot 4 ja 6 lääketieteentohtori T. Länsimäelle, joka aikoi niille rakennuttaa sairaalarakennuksen, joka kahden kerroksen lisäksi käsittäisi sairaalan lääkärin asunnoksi sisustetun ullakkokerroksen. Kyseellisen korttelin voimassaoleva rakennusjärjestys määräsi³⁾ kuitenkin, että edellä mainituille tonteille sai rakennuttaa ainoastaan kaksikerroksisia asuinrakennuksia sekä ettei toisen kerroksen päällä olevaa ullakkotilaa saanut käyttää asuntotarkoituksiin. Ottaen huomioon suunnitellun rakennusyrityksen yleishyödyllisen luonteen kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ anoa sisäasiainministeriöltä tontinomistajalle lupaa käyttää XIV kaupunginosan korttelissa n:o 517 Espoonkadun varrella oleville tonteille n:ot 4 ja 6 teetettävää rakennusta sairaalataroituksiin sekä teettää siihen kolme kerrosta.

Tehdaslaitoksen perustaminen varastotontille. Osuustukkukauppa r. l. anoi saada perustaa kahvinpaahtimon ja rehumyllyn omistamilleen VIII kaupunginosan korttelissa n:o 186 Laukkasaarenkadun varrella sijaitseville varastotonteille n:ot 2, 4 ja 6, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ evätä tämän anomuksen, koska rakennusjärjestys kielsi tehdaslaitosten perustamisen varastotonteille.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Töölön seurakuntatalon rakennustoimikunta lähetti XIV kaupunginosan kortteliin n:o 480 rakennettavan kirkko- ja seurakuntatalon pääpiirustukset, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾.

Sakkorangaistus rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä. Vuonna 1918 kaupunki möi⁷⁾ XIII kaupunginosan korttelissa n:o 410 sijaitsevan Runeberginkadun tontin n:o 13 m. m. ehdoin, että ellei tonttia rakennettu kolmen vuoden kuluessa, sen omistaja oli velvollinen suorittamaan sakkoa 44,616 markkaa ja ellei rakennusvelvollisuutta kuudenkaan vuoden kuluessa ollut täytetty, samoin 44,616 markkaa. Tontti oli sittemmin siirtynyt osakeyhtiölle Nuorten naisten kristillisen yhdistyksen koti, ja tämä yhtiö oli rakennuttanut sille rakennuksen, joka oli valmistunut vasta vuonna 1927, minkä johdosta yhdistys sopimuksen mukaan oli velvollinen maksamaan edellä mainitun sakon. Koska yhdistys kuitenkin palveli yleishyödyllistä tarkoitusta ja ainoastaan voittamattomien taloudellisten vaikeuksien pakosta oli laiminlyönyt kyseellisen tontin rakennuttamisen, kaupunginvaltuusto yhdistyksen anomuksesta päätti⁷⁾ vapauttaa sen suorittamasta erääntyneitä sakkomäärää korkoineen.

Sähkövoiman saanti Imatran voimalaitoksesta. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti⁸⁾, että sähkölaitoksen ja valtion koskivoimatoimiston

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 11 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 18. — ³⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 148. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 3 p. lokak. 10 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. syysk. 54 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. toukok. 30 §; ks. myös v:n 1926 kert. s. 13. — ⁷⁾ S:n 25 p. huhtik. 25 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

väliset neuvottelut olivat johtaneet molemmin puolin hyväksytyyn virran-antosopimusehdotukseen, jonka sanamuoto oli seuraava:

Suomen valtio, koskirakennustoimikunnan edustamana, alempana nimitetty valtioksi, ja Helsingin kaupungin sähkölaitos, alempana nimitetty kaupungiksi, ovat keskenään tehneet seuraavan sopimuksen sähköenergian hankinnasta.

1 §. Energian hankinta ja vastaanotto. Tämän sopimuksen mukaan ja allamainituilla ehdoilla valtio antaa Imatran voimalaitoksen yhteydessä olevalta, Vantaanjoen varrelle, Viikin latokartanon alueelle, Helsingin pitäjään sijoitetulta muuntoasemaltaan kaupungin käytettäväksi sähköenergiaa kolmivaihevirtana, jonka jaksoluku on noin 50 sekunnissa ja jännitys noin 35,000 voltia. Energia siirretään kaupungin rakentamaa ja ylläpitämää johtoa myöten ylläsanotulta valtion muuntoasemalta kaupungin Sörnäisissä olevalle höyryvoima-asemalle, jossa se mitataan 5,000 voltin kokoojakiskoilla.

Ilman eri sopimusta ei kaupungin aiheuttama koko kuormitus mittauskohdassa saa nousta yli 10,000 kilowatin. Sikäli kuin kaupungin energiantarvekuormitus sekä kaupungin tekemä sopimus toisen energianhankkijan kanssa sallivat, sitoutuu kaupunki vastaanottamaan kaiken sen energiamäärän, jonka valtio mainittuun tehomäärään saakka asettaa kaupungin käytettäväksi.

2 §. Kaupungin vastahankinta. Jos poikkeuksellinen syy vaatii, niin kaupunki, ilmoituksen saatuaan, antaa alempana mainittavasta korvauksesta höyryvoima-asemaltaan 1 §:ssä mainittua johtoa myöten valtion muuntoasemalle väliaikaisesti niin paljon varaenergiaa, kuin kaupunki yli muiden sitoumustensa voi luovuttaa, ja saman laatuksena kuin mainitaan 1 §:ssä. Tätä energiaa nimitetään varaenergiaksi.

Kaupunki käyttää turbogeneraattoreitaan vaihesiirronsäätäjinä siten, että valtion muuntoaseman 35,000 voltin kokoojakiskoilla mitattu jännitys mikäli mahdollista jatkuvasti pysyy 35,000 voltissa; kaupungin täten säätämän loiskuormituksen ($V \times 3 \times E \times I \times \sin \varphi$) 1 §:ssä mainitussa mittauskohdassa ei kuitenkaan tarvitse ylittää 10,000 induktiivista eikä 5,000 kapasitiivista loiskilovoltiamperia.

3 §. Kaupungin muuntoasema ja johdot. Kaupun kirakentaa kaupungin ja valtion yhteisesti hyväksymän suunnitelman mukaan höyryvoima-asemansa yhteyteen muuntoaseman, johon sijoitetaan yksi kolmivaihemuuntaja 10,000 kVA, sekä valtion muuntoaseman ja kaupungin höyryvoima-aseman keskenään yhdistävän, 1 §:ssä mainitun johdon, jonka kupariköysien poikkipinta on noin 3×150 mm².

Kaupungin höyryvoima-asemalla olevat pikasäätäjät sekä mittarikoneisto on koetettava järjestää niin, että rinnakkaiskäyttö voimalaitosten kesken saadaan mahdollisimman hyväksi.

Nyt mainitun muuntoaseman sekä pikasäätäjät ynnä mittarikoneiston toimittaa ja ylläpitää kaupunki omalla kustannuksellaan.

Sen ohella kaupunki hankkii itselleen uuden, vähintään 10,000 kW kehittävän turbogeneraattorin.

4 §. Sähkölaitarit ja yhdistysjohdot. Valtion kaupungille antaman energian samoin kuin kaupungin valtiolle antaman varaenergian määrät mitataan ja tarkastetaan kaupungin höyryvoima-asemalla 1 §:ssä mainitussa mittauskohdassa.

Sitä varten valtion ja kaupungin on kaupungin hyvissä ajoin osottamille paikoille omalla kustannuksellaan asetettava ja kunnossapidettävä kummankin yksi kilowattituntimittari, joka osottaa valtion antaman energiamäärän kilo-

wattitunnein ja joka on rakennettu epäsymmetristä kuormitusta varten, sekä kummankin samoin yksi epäsymmetristä kuormitusta varten rakennettu kilowattituntimittari, joka näyttää kaupungin antaman varaenergiamäärän kilowattitunnein. Kaikki mittarit ovat varustetut kuormituksen suuruutta osottavalla neljännestuntimaksimiosottimella sekä taaksepäinkäynnin estävillä laitteilla.

Näihin mittareihin kuuluvista virtamuuntajista kumpikin sopimuspuoli kustantaa oman virtamuuntajaryhmänsä. Mittauskojeiden yhdistysjohdot sekä jännitysmuuntajat asettaa ja kustantaa kaupunki.

Kummankin sopimuspuolen tulee sinetöidä kaikki mittarit.

5 §. *Mittarien lukeminen.* Valtion edustajan tulee kuukausittain sovittuna aikana lukea kaupungin höyryvoima-asemalla olevat, 4 §:ssä mainitut mittarit, murtaa maksimimittarien sinetit ja palauttaa niiden osottimet nollasentoon. Kaupungin edustajalla on oikeus olla saapuvilla lukemistilaisuudessa, mutta hänen poissaolonsa ei kuitenkaan estä toimituksen suorittamista sovittuna aikana.

6 §. *Mittauskojeiden virheellisyys.* Jos valtion ja kaupungin mittarien osottamat energiankulutuksen määrät edellisen lukemisen jälkeiseltä ajalta eivät poikkea toisistaan enempää kuin 5 %, laskettuna pienemmästä mittarilukemasta, lasketaan maksut keskiarvon perusteella.

Jos sanottu poikkeama on suurempi kuin 5 %, laskettuna pienemmästä lukemasta, tai jos jompikumpi sopimuspuoli muuten haluaa mittarikojeiden tarkistusta, menetellään seuraavasti:

Mittauskojeiden tarkistuksen suorittaa Suomen teknillisen korkeakoulun sähköteknillinen laboratorio tai muu sopimuspuolten hyväksymä koetuslaitos. Kummallakin sopimuspuolella on oikeus olla edustettuna tarkistustilaisuudessa, mutta edustajan poissaolo, jos kutsu on hänelle annettu, ei estä sinettien murtamista ja tarkistuksen toimittamista.

Jotta tarkistusajana energiankulutuksen ja kuormituksen mittaus ei esty, voidaan ensin tarkistaa toinen ja sen jälkeen toinen mittauslaite.

Jos tarkistusta vaaditaan tai sellainen havaitaan tarpeelliseksi ennen jonkun kulutuskauden (kahden mittarinlukemisen välisen ajanjakson) loppua tai viimeistään 15:nenä päivänä sen päättymisestä, määrätään maksut tältä kulutuskaudelta ottaen huomioon ne oikaisut, joihin tarkastus antaa aiheen.

Mittauskojeiden tarkistuksen kustantavat sopimuspuolet puoleksi kumpikin siinä tapauksessa, että sopimuspuolten mittarien osottamat kulutusmäärät viime lukemisen jälkeiseltä ajalta eroavat toisistaan enemmän kuin 5 %. Muussa tapauksessa vastaa tarkistuskustannuksista se sopimuspuoli, joka tarkistusta on vaatinut.

7 §. *Maksujen laskeminen.* Kaupungin on maksettava saamastaan, mittarin osottamasta energiasta jokaiselta kilowattitunnilta vuonna 1928 0.150 markkaa, vuoden 1929 alusta alkaen 0.150 markkaa, vuoden 1930 alusta alkaen 0.148 markkaa ja vuoden 1931 alusta alkaen 0.146 markkaa.

Valtio puolestaan suorittaa kaupungin sähkölaitokselta ehkä saamastaan, 2 §:n 1 kohdassa mainitusta varaenergiasta jokaista kilowattituntia kohti sellaisen korvauksen, joka vastaa sähkölaitoksen valtiolle antaman energiamäärän kehittämisestä aiheutuvia lisäkäyttökustannuksia.

Sanottujen käyttökustannusten lisäysten laskemiseksi kaupunki pitää kirjaa, jota valtio on oikeutettu tarkastamaan.

8 §. *Maksujen suoritus.* Kaupunki suorittaa kuukausittain valtiolle sen osottamaan maksukonttoriin viimeistään viidentenätoista päivänä asiano-

maisen laskun vastaanottamisesta lukien tämän sopimuksen mukaan tulevat maksunsa.

Valtio suorittaa kuukausittain kaupungille viimeistään viidentenätoista päivänä laskun vastaanottamisesta lukien 7 §:n määräysten mukaiset maksunsa saamastaan varaenergiasta. Nämä maksut lasketaan lähinnä edellisten mittarilukemisten väliseltä ajalta ja voidaan vähentää valtiolle tulevasta kuukausimaksusta.

9 §. *Laitosten hoito.* Kaupungin tulee:

pitää energianjako- ja käyttölaitteensa hyvässä kunnossa, niin etteivät ne aiheuta häiriötä kaupungin energianjakelussa, ja yksin vastata siitä, että ne ovat voimassaolevien lainsäädösten ja yleisten määräysten mukaiset;

olla ilman valtion lupaa ottamatta sovitun kuormitusrajan yli nousevaa tehoa valtion muuntoasemalta;

kuormittaa kaikkia kolmea vaihetta siinä määrin samanlaisesti, ettei valtion muuntoasemalta lähtevässä johdossa minkään vaiheen virranvoimakkuus ylitä minkään muun vaiheen virranvoimakkuutta enemmän kuin 10 %:lla.

Sekä valtion että kaupungin tulee:

yleensä hoitaa ja käyttää laitteitaan siten, ettei kummankaan laitteiden käyttö häiriinny enemmän kuin mitä voidaan pitää normaalina.

Valtion taas tulee:

rinnakkaiskäytössä sähkölaitoksen kanssa ottaa huomioon kaupungin aikaisemmat virranottosopimukset sekä jos vaikeuksia rinnakkaiskäytön tai muun seikan suhteen ilmaantuu, myöskin sähkölaitoksen asialliset huomautukset.

10 §. *Vikojen korjaaminen.* Jos kaupungin omissa tai niihin yhdistetyissä laitteissa tai kojeissa oleva vika taikka niiden virheellinen käyttö tai hoito aiheuttaa keskeytyksen energianhankinnassa, on kaupungin heti korjattava vika tai virhe sekä viipymättä ilmoitettava valtion muuntoaseman päällystölle, milloin vika tai virhe huomattiin ja milloin se korjattiin.

Valtio puolestaan on velvollinen viipymättä korjaamaan sellaiset omissa laitteissaan esiintyvät viat, jotka rajoittavat tai keskeyttävät energian hankintaa.

11 §. *Sopimuksen voimaantuminen ja päättymisen.* Sopimus tulee voimaan heti kun se on molemmin puolin lopullisesti allekirjoitettu.

Valtion tulee viimeistään viisitoista (15) päivää aikaisemmin ilmoittaa kaupungille, milloin energianhankinta voi alkaa. Niinhyvin valtion kuin kaupungin tulee kuitenkin järjestää energian antamista ja sen vastaanottamista varten vaadittavat laitteet niin hyvissä ajoin valmiiksi, että energian antaminen ja vastaanotto voi alkaa viimeistään 12 kuukauden kuluttua siitä kun sopimus on molemmin puolin lopullisesti allekirjoitettu, ellei 12 §:ssä mainittu ylivoimainen este tätä ehkäise.

Sopimus on voimassa 2 vuotta jommankumman sopimuspuolen tekemästä kirjallisesta irtisanomisesta lukien, mutta voidaan sopimus irtisanoa aikaisintaan joulukuun 31 p:nä 1929.

12 §. *Ylivoimainen este.* Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan sota, kapina, tulipalo, työlakko, asianomaisen työnantajajärjestön määräämä työnsulku sekä luonnonmullistus tai muu erinomainen tapaus, jonka estäminen ei ole ollut sopimuspuolten vallassa, jos tällainen este on todistettavasti tehnyt sopimuksen noudattamisen mahdottomaksi.

13 §. *Hyvitys ja vahingonkorvaus.* Tämä sopimus ei oikeuta sopimuspuolia

muuhun hyvitykseen tai vahingonkorvaukseen, kuin mistä sopimuksessa on nimenomaan mainittu.

14 §. *Erimielisyydet.* Tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet ratkaisee Suomen keskuskauppakamarin asettaman Helsingin välityslautakunnan sääntöjensä mukaisesti valitsema välimiehistö.

Välimiehistön ratkaisu sitoo lopullisesti molempia sopimuspuolia.

15 §. *Sopimuksen siirto.* Sopimusta ei saa toiselle siirtää ilman valtion kirjallista suostumusta.

Sopimus on tehty ja allekirjoitettu kahtena samanasaisena kappaleena, joista yksi on annettu kummallekin asianosaiselle.

Edellä olevan sopimusehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ samalla valtuuttaen kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kaupungin puolesta allekirjoittamaan sen.

Kunnan viranpitäjien kielitaito. Vuonna 1927 vtt Harvia, Janatuinen ja Paloheimo jättivät kaupunginvaltuustolle aloitteen, jossa he huomauttivat, että voimassa oleva virkamiesten kielitaitoa koskeva laki koski ainoastaan valtion virkamiehiä ja kunnan virkamiehistä vain maistraatin ja raastuvan-oikeuden jäseniä sekä erinäisiä näiden viranomaisten alaisia virkamiehiä, jotka olivat kesäkuun 1 p:nä 1922 valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain määräysten alaiset. Kunnan viranpitäjien kielellistä pätevyyttä arvosteltaessa noudatettavien sääntöjen puute oli käytännössä aiheuttanut monenlaisia vaikeuksia, ja tähän viitaten aloitteentekijät anoivat, että kaupunginvaltuusto yleisellä säännöllä järjestäisi Helsingin kaupungin viranpitäjiltä vaadittavaa kielitaitoa koskevan kysymyksen; että tämä sääntö laadittaisiin niitä periaatteita noudattaen, joita on sovellettu laissa valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta ja tämän lain täytäntöönpanoasetuksissa; sekä että kaupunginvaltuusto asettaisi viisijäsenisen valiokunnan asiaa valmistelemaan. Kaupunginvaltuusto asettikin²⁾ ehdotetun valiokunnan, joka sittemmin jätti pääkohdin seuraavansisältöisen mietinnön³⁾:

Valiokunta oli aloitteentekijäin kanssa täysin yhtä mieltä siitä, että kysymys kunnan viranpitäjiltä vaadittavasta kielitaidosta kaipasi tarkempaa yleistä järjestelyä ja että oli kaupungin edun mukaista, että sen viranpitäjien kielitaito arvosteltaisiin valtion virkamiesten suhteen voimassa olevien perusteiden mukaisesti, jolloin saavutettaisiin se tuntuva etu, ettei kaupungin tarvitsisi ryhtyä erityisiin toimenpiteihin tutkintojen järjestämiseksi kunnan virkojen hakijoille, vaan voitaisiin määrätä, että hakemuskirjoihin oli lisättävä valtion tutkintolautakunnan tai sen jäsenen tai apujäsenen antama kielitodistus. Tutkiessaan kysymystä, mikä suomen- ja mikä ruotsinkielen taidon määrä oli vaadittava kunnan eri viranpitäjiltä, valiokunta oli lähtenyt siitä, että kunnalla oli oikeus itsenäisesti, tarkoituksenmukaisimmalla tavalla järjestää kysymys viranpitäjäinsä kielellisistä pätevyysvaatimuksista, kuitenkin lukuun ottamatta niitä jo mainittuja virkamiehiä, joilta kielellisessä suhteessa vaadittavan pätevyyden laki määräsi. Mutta kiistämättä oli kunnalle edullista, että kysymys järjestettiin molemmille kieliryhmille oikeudenmukaisella tavalla ja huomioon ottaen, että kielilain säännöksiä toimituskirja- ja sisäisestä virkakielestä sekä kaupunginvaltuuston päätöksiä⁴⁾ kunnan viranomaisten pöytäkirjakielestä y. m. noudatettiin. Koska Helsingin ruotsinkielinen väestö viimeisen, vuonna 1920 toimitetun väenlaskennan mukaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 14 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 136. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ⁴⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 137 ja v:n 1924 kert. s. 136.

oli 33,4 % kaupungin koko väestöstä ja siis tähän verrattuna suhteellisesti melkoista suurempi kuin ruotsalainen kieliryhmä verrattuna maan kokonaisväkilukuun, oli edellä mainitun valiokunnan omaksuman periaatteen mukaisesti Helsingin kunnan viranpitäjiltä vaadittava suurempi ruotsinkielen taito kuin sellaisten kaksikielisten virka-alueiden valtionvirkamiehiltä, joilla ruotsi oli vähemmistön kieli.

Ottaen huomioon edellä esitetyt näkökohdat valiokunta oli laatinut ehdotuksen säännöksi Helsingin kaupungin palkkasääntöisten virkain haltijoilta vaadittavasta kielitaidosta. Tässä säännössä jaettiin kaikki ne viranpitäjät, joilta vaadittiin määrätty kielitaito, viiteen luokkaan, joissa suomen- ja ruotsinkielen taidon vaatimukset olivat seuraavat: I luokassa sekä suomen- että ruotsinkielen täydellinen hallitseminen; II luokassa suomenkielen täydellinen hallitseminen sekä ruotsinkielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito; III luokassa suomen- ja ruotsinkielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito; IV luokassa suomenkielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä ruotsinkielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito; ja V luokassa suomen- ja ruotsinkielen suullinen taito. I luokkaan valiokunta oli lukenut erinäiset kunnallishallinnon keskeiset virat, joiden haltijain päätehtävänä oli kirjelmien ja muiden asiakirjain laatiminen; II luokkaan osin virastopäällikköjen ja niihin verrattavat virat, osin virat, joiden haltijat ainakin osittain toimivat kirjelmäin laatijoina, osin vihdoin virat, joiden haltijoilta katsottiin olevan vaadittava sama suomenkielen taito kuin vastaavilta valtionvirkamiehiltä; III luokkaan virat, joiden haltijat joutuivat kosketuksiin yleisön tai kaupungin virastojen kanssa tai palvelivat molempia kieliryhmiä varten olevissa opetus- tai sivistyslaitoksissa ja joilta sen johdosta tai muuten virka-asemansa takia katsottiin olevan vaadittava sekä suomen- että ruotsinkielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito; IV luokkaan useita teknillisiä ja muita virkoja, joiden haltijoilla yleensä täytyi olla korkeakoulusivistys, mutta joille suuri kielitaito aina ei ollut välttämätön, koska he suhteellisen harvoin suorittivat kirjallista työtä tai joutuivat kosketuksiin yleisön kanssa; sekä V luokkaan viranhaltijat, joiden tehtäviin ei kuulunut kirjelmäin laatiminen ja jotka virantoimituksessaan ainoastaan suullisesti joutuivat kosketuksiin yleisön kanssa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ valiokunnan ehdotuksen säännöksi Helsingin kaupungin viranhaltijoilta vaadittavasta kielitaidosta määräten samalla, että sääntöä oli ryhdyttävä soveltamaan tammikuun 1 p:stä 1929.

Myöhemmin valtuusto vahvisti ²⁾ edellä mainitusta päätöksestä johtuvan kaupunginvaltuuston kanslian johtosäännön muutoksen ³⁾.

Vallioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi alistettavat päätökset. Marraskuun 11 p:nä 1927 päivätyssä kiertokirjelmässä sisäasiainministeriö ilmoitti kaupunginvaltuustolle tiedoksi, miten oli meneteltävä alistettaessa kaupunginvaltuuston päätöksiä valtioneuvoston tutkittaviksi ja vahvistettaviksi ⁴⁾.

Satamaviranomaisten johtosäännöt ja satamajäänmurtajain toimintaohjesääntö. Satamahallituksen laadittua ehdotukset ⁵⁾ satamalaitoksen johtajan, satamaliikennekonttorin ja satamakannantakonttorin johtosäännöiksi sekä kaupungin satamajäänmurtajain toimintaohjesäännöksi ja sekä rahatoimikamarin että valmisteluvaliokunnan niitä jonkin verran muokattua kaupun-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 23 §, 3 p. lokak. 36 § ja 17 p. lokak. 24 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 65. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. lokak. 24 §. — ³⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 70. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 11 §; ks. myös v:n 1927 Kunnall. asetuskok. s. 219. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26 v:lta 1927.

ginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä ehdotukset valiokunnan niille antamassa muodossa.

Työnvälitystoimiston ohjesääntö. Kaupunginvaltuuston vuonna 1927 hyväksymän²⁾ työnvälitystoimiston ohjesäännön sosialiministeriö vahvisti³⁾ helmikuun 9 p:nä.

Aluelääkärien johtosääntö. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ puolestaan kunnan viranpitäjiltä vaadittavaa kielitaitoa koskevan päätöksen⁵⁾ aiheuttaman Helsingin aluelääkärien johtosäännön muutoksen ja alisti päätöksensä maaherran vahvistettavaksi.

Maidontarkastamon johtosääntö. Tehdessään kaupungin maidontarkastuksen uudelleenjärjestämistä koskevan päätöksensä⁶⁾ kaupunginvaltuusto samalla vahvisti⁷⁾ Helsingin kaupungin maidontarkastamon uuden johtosäännön.

Kaupungin köyhäinhoidon sekä kunnalliskodin ja työlaitosten ohjesäännöt. Uudenmaan läänin maaherra vahvisti⁸⁾ joulukuun 23 p:nä 1927.

Kansakoulujen ohjesääntö. Kaupunginvaltuuston puolestaan hyväksyttyä⁹⁾ kaupungin kansakoulujen uuden ohjesäännön ehdotuksen ja anottua, että kouluhallitus vahvistaisi sen, mainittu hallitus oli kehoittanut kansakoulujen tarkastajaneuvostoa antamaan lausuntonsa kyseellisestä ehdotuksesta sekä valtuuston valtioneuvostolle tekemästä esityksestä, joka koski virkavapauden myöntämistä kansakoulunopettajille koskevien määräysten muuttamista. Neuvoston tämän johdosta esittämien lausuntojen perusteella kouluhallitus kehoitti maistraattia omistamaan niissä esitetyille toivomuksille ja viitteille tarpeellista huomiota ja siinä tarkoituksessa ottamaan kansakoulujen ohjesääntöehdotuksen uudestaan käsiteltäväkseen. Maistraatti palautti asiakirjat kaupunginvaltuustoon, minkä jälkeen suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat valtuuston valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta laativat uuden ohjesääntöehdotuksen, joka sai osakseen tarkastajaneuvoston ja samaten kaupunginvaltuuston hyväksymisen¹⁰⁾, kuitenkin siten, että valtuuston mielestä johtokunnalle oli pidätettävä oikeus koulun johtajaa kuultuaan päättää anomuksista, jotka koskivat kouluhuoneistojen tilapäistä luovuttamista lukukausien aikana, kun taas johtokunnan ehdotuksen mukaan tällainen päätös oli tehtävä yksissä neuvoin tarkastajan kanssa.

Kouluhallitus vahvisti¹¹⁾ muutetun kansakoulujen ohjesääntöehdotuksen kaupunginvaltuuston hyväksymässä muodossa maaliskuun 31 p:nä, kuitenkin edellyttäen, ettei rahatoimikamari luovuttaessaan kouluhuoneistoja käyttänyt hyväkseen oikeuttaan kouluhuoneistojen luovuttamiseen sitä ennen joka tapauksessa hankkimatta asianomaisen johtokunnan lausuntoa.

Työväenopistojen ohjesäännöt. Päättäessään¹²⁾ työväenopiston jaettavaksi kahteen itsenäiseen opistoon, suomen- ja ruotsinkieliseen, kaupunginvaltuusto samalla erinäisin pienehköin muutoksin hyväksyi¹³⁾ rahatoimikamarin laatimat molempien opistojen ohjesääntöehdotukset¹⁴⁾. Täten valtuusto myöskin hylkäsi työväenopiston yhteisen johtokunnan ehdotukset, että yksi oppilai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 25 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 21—31. —

²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 113. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3 p. lokak. 39 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. lokak. 24 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 118. — ⁶⁾ S:n s. 123. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 22 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 54. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 12 §; ks. myös v:n 1927 kert. s. 119 sekä v:n 1927 Kunnall.asetuskok. s. 189 ja 196. — ⁹⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 105. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 1 §. — ¹¹⁾ S:n 9 p. toukok. 1 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 6. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. s. 128. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 31 p. lokak. 22 §. — ¹⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38 v:ltä 1927 ja n:o 28 v:ltä 1928.

den edustaja oikeutettaisiin olemaan saapuvilla johtokunnan kokouksissa ja käyttämään niissä puhe- mutta ei äänivaltaa, sekä että suotaisiin jonkin verran määräysvaltaa opetussuunnitelmaa laadittaessa. Voimassa olevan ohjesäännön määräys, että opiston tuli pysyä syrjässä valtiollisista ja uskonnollisista riidoista, poistettiin uudesta ohjesäännöstä, koska opistojen johtajain tietenkin tuli valvoa, ettei mainitunlaatuista riitaisuutta esiintynyt opiston oppilaiden keskuudessa. Kouluhallitus vahvisti ohjesäännöt ¹⁾ joulukuun 21 p:nä.

Työväenopiston puheenjohtajaneuvoston johtosääntö. Työväenopiston yhteisen johtokunnan laadittua ehdotuksen ²⁾ työväenopistojen puheenjohtajaneuvoston johtosäännöksi ja rahatoimikamarin tehtyä siihen erinäisiä muutoksia ja lisäyksiä ²⁾ kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ muutamien pienehköin muutoksin hyväksyä kamarin ehdotuksen ⁴⁾.

Puhtaanapitolaitoksen tiliviraston johtosääntö y. m. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ pienehköin muutoksin rahatoimikamarin laatimat ehdotukset ⁶⁾ puhtaanapitolaitoksen tiliviraston johtosäännöksi ja siitä aiheutuviksi puhtaanapitohallituksen ohjesäännön sekä puhtaanapitolaitoksen, kaupungin kassaja tililaitoksen ja rakennuskonttorin tililaitoksen johtosääntöjen muutoksiksi ⁷⁾.

Vallilan työväenasunnot. Sosialilautakunnan kunnan työväenasuntojen hallintojaoston johtosäännössä säädettiin m.m., että vuokrattaessa Vallilan työväenasuntojen huoneistoja olosuhteiden muuten ollessa samanlaiset etusija oli annettava perheelle, joka ei nauttinut köyhäinapua. Tämä määräys ei kuitenkaan enää vastannut tarkoitustaan sittenkuin asuntopulaa ei enää ollut ja hätäasunnot oli lakkautettu. Henkilöillä, joiden taloudellinen asema oli jotenkuten turvattu, oli tilaisuus hankkia itselleen asuntoja muualta, jotenavastoin kaupungin varattomimmat asukkaat, joista suurin osa nautti köyhäinhoidolta milloin suurempaa, milloin pienempää avustusta, pyrki kunnan työväenasuntoihin, joissa vuokrat yleensä olivat huokeammat kuin yksityistaloissa. Koska kyseellisille henkilöille joka tapauksessa oli hankittava asunnot ja köyhäinhoidon usein oli otettava osaa heidän vuokramenojensa suorittamiseen, oli kaupungille kiistämättä edullisinta että heille järjestettiin niin huokeat asunnot kuin mahdollista. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ antaa kunnan työväenasuntojen hallintojaoston johtosäännön 5 §:n 3 kohdalle seuraavan muutetun sanamuodon ⁹⁾:

3) että perheolojen muuten ollessa samanlaiset etusija annetaan sellaiselle perheelle, jonka on ilman omaa syytensä täytynyt muuttaa pois aikaisemmasta huoneistostaan tai joka asuu huoneistossa, jonka asuntotarkastus julistaa perheelle epätyydyttäväksi.

Uuden salamakannantahaaraosaston perustaminen. Koska Helsingin makasiiniosakeyhtiön Katajanokalla olevaan varastosuojaan oli perustettu tullitoimisto ja oli välttämätöntä, että kaupungille tulevat, liikenteestä suoritettavat maksut voitiin kantaa samassa paikassa, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ perustaa salamakannantakonttoriin uuden haaraosaston; perustaa konttoriin 9 palkkaluokkaan kuuluvan haaraosastonhoitajantoimen; sekä toistaiseksi

¹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 77. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38, v:ltä 1927 ja n:o 28, v:ltä 1928. — ³⁾ Valt. pöytäk. 31 p. lokak. 22 §; ks. myös tätä kert. s. 128. —

⁴⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 80. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 13 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 44, v:ltä 1927. — ⁷⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 1—4. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 19 §. — ⁹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 105. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. helmik. 12 §; ks. myös tätä kert. s. 57.

uskoa uudessa haaraosastossa toimitettavan kannon Helsingin makasiiniosake-yhtiölle.

Satamakannantakonttorin virat. Satamahallituksen esityksestä ¹⁾ kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että seuraavien satamakannantakonttorin virkain nimitykset muutettaisiin, nimittäin vanhempi kirjuri ja kirjuri osin osastonhoitajaksi, osin haaraosastonhoitajaksi, nuorempi kirjuri laskuttajaksi, vanhempi konttorikirjuri toimentajaksi sekä nuorempi konttorikirjuri konttorikirjuriksi.

Maidontarkastus. Vuonna 1927 rahatoimikamari asetti ³⁾ komitean valmis-telemaan kysymystä maidontarkastuksen kunnallistamisesta, ja työnsä suoritettuaan tämä komitea jätti kamarille kysymystä koskevan mietinnön ⁴⁾. Koska paraikaa oli laadittavana uusi terveydenhoitolaki, joka hyvin todennäköisesti aiheuttaisi muutoksia maidontarkastuksen järjestelyyn, komitea ei pitänyt perusteellisten muutosten tekemistä voimassaolevaan tarkastusjärjestelmään silloin tarkoituksenmukaisena ja ehdotti ainoastaan, että sitä kehitettäisiin ja täydennettäisiin. Vuodesta 1923 lähtien oli noudatettu järjestelmää, joka perustui kaupungin ja Helsingin maidontarkastusyhdistyksen väliseen yhteistyöhön ja oli järjestetty vuosittain uudistettavan sopimuksen ⁵⁾ mukaisesti. Maidonnäytteitä ottivat rautatienasemalla ja satamissa osin kaupungin, osin yhdistyksen virkailijat, ja ne tutkittiin kaupungin maitolaboratoriossa, jonka henkilökunnasta suurin osa oli kunnan, osa kuitenkin yhdistyksen palveluksessa. Ala-arvoisista näytteistä asianomainen tuottaja suoritti määrätyn maksun yhdistykselle, jonka muina tulolähteinä lukuunottamatta pienehköä määrää korkotuloja olivat tuottajain ja välittäjain vuosi- ja jäsenmaksut sekä pyynnöstä annettujen tutkimustodistusten lunastusmaksut. Maidontarkastusmaksuina yhdistys vuosittain suoritti kaupungille 25,000 markkaa. Sen tehtäviin kuului myöskin neuvontatoiminnan harjoittaminen tuotantopaikoilla sekä maitotalouden kohottamista tarkoittavien kilpailujen järjestäminen y. m. Edellä selostetun tarkastustyön tuloksena oli ollut hyvin huomattava maidon laadun paraneminen, mutta järjestelmän väliaikaisuudesta johtuva epävarmuus oli sensijaan ollut haitaksi. Komitea ehdotti senvuoksi, että kaupunki ottaisi hoitaakseen koko tarkastustyön ja siis palkkaisi koko maidontarkastuksessa toimivan henkilökunnan, johon konsulenttia ei luettaisi kuuluvaksi, kun taas Helsingin maidontarkastusyhdistys, jonka kanssa kaupunki jatkuvasti olisi yhteistoiminnassa, keskittäisi toimintansa tuotantoseuduilla harjoitettavaan neuvonta- ja valistustyöhön. Sitäpaitsi komitea ehdotti, että yhdistys ottaisi ohjelmaansa hyvän maidon käyttöä edistävän propagandatyön. Edelleen yhdistykselle uskottaisiin maidontarkastusmaksujen kanto. Nämä maksut olisivat 2: 50 markkaa kultakin saman tuottajan tarkastuspäivänä kaupunkiin tuomalta kuljetusastialta, kuitenkin enintään 30 markkaa kerralta ja 60 markkaa kuukaudessa tuottajaa kohden. Tarkastus- ja tilausmaidon tuottajain tuli maksaa vähintään 60 ja enintään 120 markkaa kuukaudessa tuottajaa kohden. Maksuista kertyvät tulot komitea suunnitteli jaettaviksi kaupungin ja yhdistyksen kesken siten, että edellinen saisi niistä 74 % ja jälkimmäinen 26 %. Jotta Helsingin maidontarkastusyhdistys voisi suorittaa komitean ehdottamat tehtävät, olisi sen sääntöjä muutettava. Uudistetun yhdistyksen kanssa kaupunki sitemmin tekisi sopimuksen kummankin osapuolen velvollisuuksista sekä tarkastusmaksun suuruudesta ja jaosta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26, v:lta 1927. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 25 §. —

³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 260. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ⁵⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 245.

Tehokkaammin taatakseen kaupungin sekä tuottajain ja välittäjain välisen yhteistoiminnan onnistumisen komitea ehdotti, että asetettaisiin neuvottelukunta, jossa kaikki mainitut eturyhmät olisivat sopivasti edustettuina ja jonka tehtävänä olisi seurata maidontarkastamon työtä sekä antaa lausuntoja siitä koskevista kysymyksistä, kuten virkain täyttämisestä, tarkastamon uudistamisesta, uusista työmenetelmistä y. m. s.

Rahatoimikamari lähetti tämän mietinnön kaupunginvaltuustolle puoltaen siinä esitettyjen ehdotusten hyväksymistä sellaisin lisäyksin, että neuvottelukunnan jäsenmäärä kamarin mielestä oli vahvistettava kuudeksi, jotta kaupungin edustajilla mahdollisesti sattuvissa erimielisyyksissä olisi enemmistö. Samalla kamari ilmoitti, että Helsingin maidontarkastusyhdistys oli muuttanut sääntönsä edellä mainitun komitean ehdottamalla tavalla ja puolestaan hyväksynyt edellä selostetun, maidontarkastuksen uudestijärjestelyä koskevan ehdotuksen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾

että maidontarkastus uudistettaisiin edellä selostetussa komiteamietinnössä tarkemmin selitetyllä tavalla;

tämän toteuttamiseksi perustaa maidontarkastamoon kolme näytteidenottajanvirkaa ja yhden konttoristinviran, jotka kaikki luettaisiin kahdeksanteen palkkaluokkaan; oikeuttaa terveydenhoitolautakunnan nimittämään edellisessä kohdassa mainittuihin virkoihin Helsingin maidontarkastusyhdistyksen vastaavien toimien haltijat; oikeuttaa edellisessä kohdassa mainitut henkilöt ikälisäysten ja eläkkeitten saamiseksi lukemaan hyväkseen ajan, jonka he olivat hoitaneet vastaavia toimia sanotun yhdistyksen palveluksessa; sekä oikeuttaa terveydenhoitolautakunnan Helsingin maidontarkastusyhdistyksen kanssa tekemään sopimuksen ²⁾, jonka sanamuodon valtuusto samalla vahvisti;

että maidontarkastamon työtä valvomaan ja antamaan neuvoja ja lausuntoja sen toimintaa koskevista asioista asetettaisiin neuvottelukunta, jonka puheenjohtajana toimisi kaupungineläinlääkäri ja muina jäseninä viisi henkilöä, joista terveydenhoitolautakunta ja Helsingin maidontarkastusyhdistys kumpikin valitsisivat kaksi ja Kulutusmaidon tuottajain liitto yhden;

että tämä järjestelmä astuisi voimaan vuoden 1929 alusta lukien; sekä antaa terveydenhoitolautakunnalle tehtäväksi ryhtyä tästä päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin ja laatia ehdotuksen maidontarkastuksen uudistamisen edellyttämiksi terveydenhoitojärjestyksen muutoksiksi.

Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä terveydenhoitolautakunta huomautti, että keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan viranpitäjän työtaakka oli hyvin raskas, mutta että toimiston työvoimia ei käynyt lisääminen niin kauan kuin se oli sijoitettu silloiseen, Marian sairaalassa sijaitsevaan erittäin ahtaaseen huoneistoon. Vuoden 1929 alusta toimisto kuitenkin muutettaisiin sitä varten sisustettuun, uudessa tuberkuloosisairaalassa sijaitsevaan tilavaan huoneistoon, minkä johdosta lautakunta edellä mainituin perustein anoi, että toimiston sekä lääkäri- että hoito- ja muuta henkilökuntaa lisättäisiin. Edelleen lautakunta katsoi, että toimiston lautakunnan mielestä sopimaton nimi olisi samalla muutettava. Kaupunginvaltuusto hyväksyi täydellisesti lautakunnan ehdotukset ja päätti ³⁾ siten

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 22 §. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 55. — ³⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 44 §.

että keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan apulaislääkärin toimi vuoden 1929 alusta muutettaisiin 12 palkkaluokkaan kuuluvaksi alilääkärintoimeksi;

että toimiston apulaislääkäri E. Qvarnström siirrettäisiin mainittuun alilääkärintoimeen sitä haettavaksi julistamatta;

että 9 palkkaluokkaan kuuluva apulaislääkärin toimi, kaksi 7 luokkaan kuuluvaa hoitajattarentointia, 7 luokkaan kuuluva kanslistin toimi ja 2 luokkaan kuuluva vahtimestarin toimi perustettaisiin toimistoon lukien tammi-kuun 1 p:stä 1929; sekä

että nimitys »Keuhkotautisten tiedonantotoimisto ja poliklinikka» muutettaisiin »Helsingin kaupungin tuberkuloosihuoltotoimistoksi».

Eläinklinikan perustaminen. Helsingin eläinsuojelusyhdistyksen rahatoimikamarille jättämän esityksen johdosta, jossa annottiin toimenpiteisiin ryhtymistä eläinklinikan perustamiseksi kaupunkiin, kamari oli asettanut ¹⁾ kysymystä käsittelemään komitean, joka sittemmin antamassaan mietinnössä ²⁾ esitti pääkohdittain seuraavaa:

Eläinlääkäri W. Hackmanin tilapäisen eläinklinikan lakattua toimimasta vuonna 1924 yliopiston eläinklinikka oli yksin täyttänyt sairaiden eläinten hoitolaitoksen tarpeen. Sairaats hevoset voivat siellä saada kliinillistä hoitoa vuoden umpeensa, mutta muuten laitos oli avoinna ainoastaan yliopiston luku-kausien aikana. Koirain vastaanottolaitoksen puute oli hyvin tuntuva, eikä mahdollisten kulkutautien sattua ollut mitään mahdollisuutta ottaa hoitettavaksi eikä eristää sairaita eläimiä. Vaikka siis yleisen edun kulkutautitartunnan vaaran takia täytyi katsoa vaativan ryhtymään toimenpiteisiin sairaiden eläinten vastaanottolaitoksen perustamiseksi, oli toisaalta ilmeistä, ettei tämä laitos säännöllisissä oloissa, jolloin kulkutauteja kotieläinten keskuudessa ei esiintynyt, voisi palvella mitään huomattavaa yleistä etua, vaan pääasiallisesti ainoastaan tyydyttäisi yksityistä tarvetta. Tähän katsoen komitea arveli, että kaupungin tosin olisi perustettava sellainen pienenlainen laitos, mutta ei puututtava sen käyttöön, vaan luovutettava laitos sopimuksen perusteella laillistetun eläinlääkärin käytettäväksi, joka olisi velvollinen m. m. kulkutautien vallitessa sinne vastaanottamaan ja vahvistetusta palkkiosta hoitamaan tarttuvaa tautia sairastaviksi epäiltyjä eläimiä. Eläinlääkärin ottamisen ja sopimuksen tekemisen hänen kanssaan pitäisi komitean mielestä olla rahatoimikamarin asia, ja terveydenhoitolautakunnan pitäisi saada tehtäväkseen antaa kamarille ehdotus sopimukseen otettaviksi, vastaanottolaitoksen käyttöä koskeviksi määräyksiksi. Tämän yhteydessä komitea lausui toivomuksen, että eläinlääkäri mikäli mahdollista olisi yhteistyössä Helsingin eläinsuojelusyhdistyksen kanssa, mutta piti vähemmän sopivana hänen asettamistaan missään suhteessa yhdistyksen valvontaan.

Rahatoimikamari yhtyi ²⁾ täydellisesti komitean esille tuomiin näkökohtiin ja lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle, joka päätti ³⁾ perustaa ehdotetun eläinklinikan; valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään laillistetun eläinlääkärin kanssa sopimuksen klinikan ylläpitämisestä; sekä antaa terveydenhoitolautakunnalle tehtäväksi esittää kamarille ehdotuksen mainittuun sopimukseen otettaviksi klinikan käyttöä koskeviksi määräyksiksi.

Yötyö sairaaloissa. Kaupungin sairaalain hallituksen huomautettua ⁴⁾, että kaupungin sairaalain yöhoitajattarilla oli kohtuuttoman pitkä työaika ja liian

¹⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 281. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 15 §; ks. myös tätä kert. s. 33. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16.

harvoja vapaita vuorokausia sekä että sairaanhoitajataroppilaita liian paljon käytettiin yötyöhön, mikä oli vahingollista ja liian rasittavaa näille suhteellisen nuorille henkilöille, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lausua, että sairaanhoitajataroppilaita heidän kurssinsa kahtena ensimmäisenä vuonna ei olisi käytettävä yötyöhön enempää kuin heidän koulutuksensa ehdottomasti vaati. Kysymys yöhoitajattarien työajan supistamisesta oli otettava käsiteltäväksi sairaalahenkilökunnan työtaakan vähentämistä koskevan kysymyksen yhteydessä.

Sairaanhoitajatar koulu. Kaupungin sairaalain hallitus huomautti, ettei kaupungin sairaanhoitajatar koulu kyennyt tyydyttämään kunnan sairaalain hoitajatar tarvetta niin kauan kuin vuosittain järjestettiin ainoastaan yhdet kolmekymmentä oppilasta käsittävät kurssit, mutta että koulun laajentaminen siihen asti oli ollut vaikeata huoneiston ahtauden takia. Vuoden 1929 alusta koulu kuitenkin muuttaisi tuberkuloosisairaalaan sijaitsevaan uuteen huoneistoonsa, missä kahdet kurssit, kummallakin 26 oppilasta, voisivat työskennellä yhtä aikaa. Ottaen huomioon hallituksen esiintuomat näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että sairaanhoitajatar kouluun vuodesta 1929 lähtien järjestettäisiin kahdet kurssit, että kouluun perustettaisiin 7 palkkuluokkaan kuuluva opettajattarentoimi s. v. tammikuun 1 p:stä lukien; sekä että kaupungin sairaalain hallituksen laatima koulun menosääntöehdotus käsiteltäisiin vuoden 1929 talousarviota järjestettäessä.

Naisen työtuvan perustaminen. Köyhäinhuoltolautakunta oli rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä perustellut työkyvyltään heikoille naisille taroitettun työtuvan tarpeellisuutta ja huomauttanut, että se sopivasti voitaisiin perustaa Hämeentien talossa³⁾ n:o 39 sijaitsevaan, Venäläiseltä hyväntekeväisyysseuralta vuokrattuun ja lautakunnan käytettäväksi luovutettuun huoneistoon. Edelleen lautakunta ehdotti, että työtuvan yhteyteen perustettaisiin yömaja, jota varten luovutettaisiin kaksi huonetta, toinen miehille, toinen naisille. Kamari katsoi lautakunnan ehdotuksen ansaitsevan huomiota ja sen toteuttamisen olevan omiaan vähentämään kerjäämistä kaupungissa, minkä vuoksi kamari kaupunginvaltuustolle puolsi sen hyväksymistä. Valtuusto päättikin⁴⁾, että lokakuun 1 p:stä lukien perustettaisiin n. 100 naiselle tarkoitettu köyhäinhuoltolautakunnan alainen työtupa, että työtuvan palvelukseen otettaisiin johtajatar, johtajattaren apulainen, keittiöapulainen ja vahtimestari sopimuspalkoin samasta ajankohdasta lukien sekä myönsi tämän päätöksen toteuttamiseen tarpeellisen määrärahan pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä käyttövaroistaan.

Kansakoulujen kustannusten supistaminen. Kaupunginvaltuuston kehoitettua⁵⁾ rahatoimikamaria tutkimaan, eikö kansakoulujen menoja voitaisi vähentää, kamari oli asettanut komitean⁶⁾ tarkemmin valmistelemaan tätä asiaa. Sittenkin antamassaan mietinnössä⁷⁾ tämä komitea ilmoitti tutkimuksensa lähtökohdaksi toimittaneensa seikkaperäisen vertailun kansakoulujen vuosien 1923 ja 1927 menoarvioiden välillä ja tällöin todenneensa, että menojen lisäys oli yhteensä 1,902,614 markkaa. Tuntuva säästöä komitea katsoi olevan saavutettavissa ainoastaan talousarvion erissä Palkkaukset, Tuntiopettajat, Koulutarvikkeet sekä Kanslian ja kouluhuoneistojen vuokrat. Eniten voitai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 18 §. — ²⁾ S:n 25 p. huhtik. 18 §. — ³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 182. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 48 §; ks. myös tätä kert. s. 77 ja 96. — ⁵⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 106. — ⁶⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 260. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39, v:ltä 1927.

siin supistaa ensimmäistä erää, joka vuodesta 1923 vuoteen 1927 oli kohonnut 944,529 markkaa. Tähän oli myönnettyjen palkankorotusten ohella syynä se seikka, että kansakoulujen opettajain ja opettajattarien lukumäärää ei ollut vähennetty samassa suhteessa kuin oppilasmäärä oli vähentynyt, että toisin sanoen samalla luokalla olevien oppilaiden keskimäärä oli entisestään vähentynyt. Se että opettajistoa ei ollut vähennetty samalla kuin oppilasmäärä oli supistunut, oli valitettava tosiasia, mutta monessa suhteessa hyvin käsitettävää, varsinkin koska oppilasmäärä lähes puolen vuosikymmenen kestäessä lakkaamatta oli kasvanut ja ensimmäistä vähenemisen oiretta voitiin pitää tilapäisenä ja ohimenevänä. Jos siis varovaisella kannalla varsinkin alenemiskauden alussa näytti olevan oikeutuksensa, tuntui kuitenkin omituiselta, ettei niin selvää oppilasmäärään kohdistuvaa viitettä kuin syntyneisyystilaston tarjoamaa ollut otettu riittävästi huomioon. Useina vuosina peräkkäin oli elävänä syntyneiden lasten luku Helsingissä vähentynyt n. 100:lla tai 150:llä, ja joskin lasten kuolleisuuden väheneminen ja kaupunkiinmuutto jossain määrin lievensivät tämän seikan vaikutusta, täytyi sen seurauksena kuitenkin olla, että kansakouluihin pyrkivien lasten lukumäärä seitsemän vuoden kuluksi yhtä monena peräkkäisenä vuonna oli pienempi.

Komitean huomio oli edelleen kiintynyt siihen seikkaan, että kansakoulujen opettajista huomattavan moni oli ehtinyt kaksi vuotta eläkeiän ohi, mutta kuitenkin johtokuntain suostumuksella pysyi virassaan. Komitean mielestä näitä oikeuksia oli myönnetty liian auliisti ja siis enemmän ajateltu kyseellisten opettajain ja opettajattarien kuin kaupungin etua. Menetellen hyvin harkitsevasti ja päättäväisesti käsitellessään anomuksia, jotka koskivat 65 vuotta täytäneiden henkilöiden oikeuttamista pysymään viroissaan, kansakoulujen johtokunnat vähitellen voisivat lakkauttaa tarpeettomia virkoja ja siten vähentää kansakoulujen kustannuksia.

Luokkain lukumäärän vähentämistä seurasi suoranaisesti jo mainitun palkkaustilillä havaittavan säästön lisäksi tuntiopettajapalkkioiden sekä huoneistovuokrien aiheuttamien menojen väheneminen. Eräs Koulutarvikemääräraha taaskin tarjosi kaksi mahdollisuutta säästämiseen. Toinen oli se, ettei kaupunki enää kustantaisi kouluissa käytettyjä veisto- ja käsityötarvikkeita, mitä toimenpidettä komitea kuitenkin ei halunnut puoltaa, koska korvauksen periminen oppilailta mainituista tarvikkeista tuottaisi melkoisia vaikeuksia. Toinen mahdollisuus koski oppikirjain käyttöä. Koska mainitun kirjallisuuden hankkimiseen vuosittain kului suuria rahamääriä, komitea oli m. m. harkinnut, eikö kaupunki kenties itse voisi ryhtyä kustantamaan kyseellisiä kirjoja tai myöskin liittyä jonkin kustannusosakeyhtiön osakkaaksi. Molemmista ehdotuksista oli kuitenkin luovuttava, edellisestä, koska kaupungilla ei ollut edellytyksiä ehdotetun laatuksen liiketoiminnan harjoittamiseen, ja jälkimmäisestä, koska kaupunki osakkeenomistajana ei saisi suurempaa alennusta kuin myönnettiin koulukirjoja tukuttain ostettaessa. Lakimääräykset, jotka velvoittivat kaupungin maksutta hankkimaan oppilaille tarpeelliset koulukirjat, tekivät taas mahdolliseksi sen suuntaisen uudistuksen, että varakkaat vanhemmat itse kustantaisivat lapsilleen oppikirjat ja koulun kirjat annettaisiin muille oppilaille lainaksi, joka koulukauden päätyttyä oli palautettava uudestaan luovutettavaksi toisille oppilaille.

Rahatoimikamari hyväksyi periaatteellisesti komitean mietinnössä esitetyt näkökohdat. Kamari katsoi komitean vakuuttavasti selvittäneen, että kansakoulukustannuksia voitiin paraiten huojoistaa siten, että oppilasmäärä luokkaa kohden sekä suomen- että ruotsinkielisissä kansakouluissa ko-

rotettiin määrättyyn minimikeskimäärään, jota ei saanut alittaa. Oli kuitenkin tärkeätä, ettei tätä keskimäärää vahvistettu niin suureksi, että sen toteuttaminen tuottaisi kansakoulujen hallinnolle liian suuria vaikeuksia. Kamari katsoi puolestaan, että kahta ryhmää luokkia, nimittäin heikkojen lasten apukoulun ja eristettyjen n. s. laitakaupunginkoulujen luokkia ei ollut tässä ensinkään otettava lukuun, ja ehdotti tällä edellytyksellä, että minimikeskimäärä vahvistettaisiin 35 oppilaaksi luokkaa kohden, mikä normaalimäärä saavutettaisiin noudattamalla kolmena peräkkäisenä vuonna määrättyä menettelyä.

Valtuuston valmisteluvaliokunta palautti rahatoimikamarin lähettämän esityksen ¹⁾ kehoittaen kamaria ottamaan kysymyksen uudelleen käsiteltäväkseen ja erityisesti kiinnittämään huomionsa kotitalousopettajayhdistyksen lähettämään esitykseen jatkokoulujen jättämisestä huomioon ottamatta kansakoululuokkain vähintä sallittua oppilaskeskimäärää laskettaessa sekä laatimaan laskelmia siitä, miten suuri säästö kaupungille koituisi, jos oppilaskeskimäärä vahvistettaisiin 35:ksi, 34:ksi tai 30:ksi, jolloin myöskin olisi otettava huomioon äskettäin toimeenpantu viranpitäjien palkkausjärjestely.

Tämän johdosta antamassaan vastauksessa ²⁾ rahatoimikamari ilmoitti, että kansakoulujohtokunnat sittemmin omasta aloitteestaan olivat ryhtyneet toimenpiteisiin kansakoulukustannusten vähentämiseksi ja että tässä mielessä oli lakkautettu 10 suomen- ja 6 ruotsinkielistä kansakoululuokkaa, mikä merkitsi vähintään 400,000 markan suuruisia vuotuista säästöä. Tilastokonttorin kamarin kehoituksesta laatima selvitys osoitti, ettei suomenkielisten kansakoulujen luokkain lukumäärää tämän jälkeen enää tarvinnut supistaa, jos oppilaiden keskimäärä luokkaa kohden määrättiin 30:ksi, 34:ksi tai vieläpä 35:ksi. Ruotsinkielisissäkään kouluissa supistus ei olisi tarpeellinen, jos oppilaiden keskimäärä luokkaa kohden määrättäisiin 30:ksi, jota vastoin siinä tapauksessa, että keskimäärä vahvistettiin 34:ksi tai 35:ksi, oli lakkautettava 8 tai 10 luokkaa, kaikki edellyttäen, että laitakaupungin koulut ja apukoulut jätettiin huomioon ottamatta, jatkokouluja sensijaan ei. Viimeksimainittujen koulujen suhteen rahatoimikamari kuitenkin oli luopunut aikaisemmasta kannastaan ja katsoi kasvatusopillisten seikkain vaativan jatkokoulutkin jätettäväksi keskimäärälaskelmien ulkopuolelle. Jotta saavutettaisiin 34 tai 35 oppilaan keskimäärä luokkaa kohden, olisi silloin pakko lakkauttaa 5 tai 7 ruotsinkielistä luokkaa ja jos minimikeskimäärä vahvistettaisiin 33:ksi, 3 luokkaa. Jokaisen luokan lakkauttamisesta aiheutuvan säästön kamari arvioi 26,000 markaksi vuodessa.

Asiaa lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hylätä sen osan kamarin esitystä, jonka tarkoituksena oli vaikeuttaa opettajain ja opettajattarien pysymistä viroissaan heidän täytettyään 65 vuotta, sekä velvoittaa kansakoulujohtokunnat huolehtimaan siitä, ettei oppilasmäärä suomen- eikä ruotsinkielisissä kansakouluissa vuoden 1929 päättyessä saanut olla keskimäärin luokkaa kohden pienempi kuin 33, ottamatta kuitenkaan huomioon jatkokoulujen, apukoulujen ja eristettyjen laitakaupungin koulujen luokkia, sekä että se sen jälkeen pysyi ainakin tällä tasolla.

Jatko-opetus ruotsinkielisissä kansakouluissa. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta huomautti, että uusi kansakouluohjesääntö oli tullut voimaan huhtikuun 13 p:nä ja että jatko-opetus seuraavana lukuvuonna oli jär-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39. — ²⁾ S:n n:o 7. — ³⁾ Valt. pöytäk. 4 p. huhtik. 16 §.

jesteltävä uudestaan sen määräysten mukaisesti. Ohjesäännössä määrättiin, että jatko-opetusta, joka oli kaksivuotinen, toisena vuonna annettaisiin yhden-päivän- tai iltakouluissa 8—10 viikkotuntia, mutta että kaupunginvaltuustolla olisi oikeus erityisestä esityksestä lisätä viikkotuntien lukua jossakin koulussa. Tyttöjen jatko-opetusta oli kuitenkin ruotsinkielisissä kansakouluissa siihen asti annettu kahdella vuosikurssilla, VII ja VIII luokalla, joilla kummallakin oli ollut täysi viikkotuntimäärä, ja kokemus oli osoittanut, että työskentely jälkimmäisellä luokalla oli ollut erittäin arvokasta nuorille tytöille. Johtokunta anoi senvuoksi, että se oikeutettaisiin vastedeskin järjestämään tyttöjen jatko-opetus samalla tavalla kuin aikaisemmin, ja edelleen joidenkin ruotsinkielisten kansakouluoppilaiden vanhempien anomuksesta, että lukuvuonna 1928—29 saataisiin ylläpitää täydellistä VIII poikaluokkaa, joka toimisi tarkastaja R. Malmbergin laatiman suunnitelman mukaisesti.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan sallittaisiin väliaikaisesti, kunnes jatko-opetus oli ehditty järjestää uuden ohjesäännön mukaisesti, ylläpitää Snellmaninkadun, Annankadun ja Ratakadun kansakouluissa VIII luokkaa tyttöjä varten täydellisin opetuksin, edellyttäen kuitenkin, että oppilasluku luokkaa kohden oli vähintään 25; sekä lukuvuonna 1928—29 väliaikaisesti ylläpitää Snellmanninkadun koulussa poikia varten VIII luokkaa, joka koulujen tarkastajan suunnitelman mukaisesti toimisi päiväluokkana täysin tuntimäärin, pääasiallisesti yhdessä VII luokan kanssa, mutta 8 viikkotuntina erikseen, edellyttäen, että luokan oppilasmäärä nousi vähintään 25:een.

Opetuksen harjoittelu kansakouluissa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ väliaikaisen ylioppilasseminaarin johtajan lehtori H. A. Salmenkallion anomukseen, että mainitun seminaarin oppilaat lukuvuonna 1928—29 saisivat kuunnella ja harjoitella opetusta jossakin kaupungin kansakouluista ehdoin, että kaupungille korvattiin kaikki siitä suoranaisesti aiheutuvat siivous-, valaistus- y. m. menot.

Valmistava poikain ammattikoulu. Ammattiopetuslaitosten johtokunta ilmoitti, että valmistavan poikain ammattikoulun metallitöiden osastolla, jolla oppilasmäärä oli 126, toimi töiden johtajina ainoastaan kaksi opettajaa. Ilmeinen seuraus siitä, että siten n. 60 oppilasta täytyi opettaa yhtäkaaa, oli, että opetus menetti suuren osan tehokkuuttaan, ja tämän epäkohdan korjaamiseksi johtokunta ehdotti, että kouluun perustettaisiin uusi villausosasto, joka voitaisiin sijoittaa koulun hallussa olevaan, Neitsytpolun tontilla n:o 5 sijaitsevaan piharakennukseen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ tämän esityksen samalla päättäen, että valmistavaan poikain ammattikouluun tammi-kuun 1 p:stä perustettaisiin uusi 7 palkkaluokkaan kuuluva työnjohtajantoimi.

Työväenopiston uudestaanjärjestely. Työväenopiston yhteinen johtokunta oli työväenopistojen valtionapua koskevan uuden lain ⁴⁾ ja sen toimeenpano-asetuksen ⁵⁾ julkaisemisen johdosta laatinut mainitun opiston uudestaanjärjestelyä ⁶⁾ tarkoittavan ehdotuksen. Ehdotetun uudistuksen ydin kohta oli, että työväenopisto, joka perustamisestaan asti oli toiminut yhtenä suomen- ja ruotsinkielisen osaston käsittävänä laitoksena, jaettaisiin kahdeksi erilliseksi, suomen- ja ruotsinkieliseksi opistoksi. Edellämainittua ehdotusta eivät

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 56 §. — ²⁾ S:n 25 p. huhtik. 24 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 9 §; ks. myös tätä kert. s. 77 ja 98. — ⁴⁾ Ks. v:n 1926 Kunnall. asetuskok. s. 135. — ⁵⁾ Ks. v:n 1927 Kunnall. asetuskok. s. 3. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38, v:lta 1927.

aiheuttaneet mitkään periaatteelliset syyt. Myöskään ei molempien osastonjohtokuntain välinen yhteistyö ollut tuottanut mitään hankaluuksia, vaan oli päinvastoin sujunut ilman häiriöitä ja mitä parhaassa yhteisymmärryksessä. Kouluhallitus oli kuitenkin mielipiteenään lausunut, että valtionavun määrä olisi vaikea laskea, jos kahdella oikeastaan eri opistoina pidettävällä osastolla olisi yhteisiä menoja, eikä johtokunta ollut katsonut olevan syytä ryhtyä vastustamaan tätä käsitystä, varsinkaan koska työväenopiston molempien osastojen välillä vallinnut yhteys olennaisesti tulisi jatkumaan suunniteltujen erillisten opistojen kesken ehdotuksessa mainitun puheenjohtajaneuvoston välittämänä, johon kuuluisivat molempien opistojen johtokuntain puheenjohtajat sekä opistojen johtajat ja taloudenhoitajat. Tästä ehdotuksesta antamissaan lausunnoissa ¹⁾ rahatoimikamari katsoi voivansa puoltaa työväenopiston yhteisen johtokunnan ehdotuksen hyväksymistä.

Kaupunginvaltuusto päättikin ²⁾, että työväenopisto, joka oli toiminut kahtena, suomen- ja ruotsinkielisenä, osastona, jaettaisiin kahdeksi itsenäiseksi opistoksi, Helsingin kaupungin suomalaiseksi työväenopistoksi ja Helsingin kaupungin ruotsalaiseksi työväenopistoksi.

Kansanlastentarhat. Komitea, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut ³⁾ selvittämään kysymystä kansanlastentarhain suhteesta kunnallishallintoon, esitti marraskuun 25:nä 1927 päivätyssä mietinnössään ⁴⁾ kysymystä koskevat mielipiteensä ja ehdotuksensa. Johdannoksi komitea teki selkoa Helsingin kansanlastentarhain synnystä ja kehityksestä. Ne oli useimmissa tapauksissa perustettu yksityisten aloitteesta, mutta olivat jo toimintansa alkuaikena saaneet avustusta kaupungilta, aluksi Anniskelu- ja vähittäismyyntiosakeyhtiön voittovaroista ja vuodesta 1913 lähtien menoarvioon merkityistä varoista. Mainittuna vuonna uskottiin lastentarhain valvonta erityiselle johtokunnalle ja niiden lähin silmälläpito kaupunginvaltuuston valitsemalle tarkastajalle, ja samana vuonna valtuusto vahvisti avustuksen myöntämisen ehdot ja valtio alkoi ottaa osaa lastentarhain voimassapitoon. Lastentarhain suhde valtioon järjesteltiin sittemmin useilla päätöksillä, laeilla ja asetuksilla: vuonna 1919 vahvistettiin lastentarhain valtionavun saamis-ehdot, vuonna 1924 lastentarhat oltuaan siihen asti kouluhallituksen alaiset alistettiin sosiaaliministeriön valvontaan ja marraskuun 11 p:nä 1927 julkaistiin laki kansanlastentarhain valtionavusta sekä asetus kansanlastentarhoista, jotka saavat valtionapua. Yleisen mielipiteen mukaan kansanlastentarhat olivat yksityisiä, kunnan avustamia laitoksia, joita kunnan puolesta valvoivat vartavasten asetetut elimet. Tästä käsityksestä lähdettäessä nousi kuitenkin kysymys, kuka siinä tapauksessa oli näiden laitosten omistaja. Helsingin 28 kansanlastentarhasta voitiin ainoastaan Ebeneserkotia kaksine lastentarhoineen pitää säätionä oikeudellisessa mielessä. Muilla 26 lastentarhalla sensijaan ei ollut mitään itsenäistä järjestysmuotoa, ja niitä oli komitean käsityksen mukaan oikeastaan pidettävä kunnan laitoksina. Erikoisasemassa oli kuitenkin Kotikallion lastentarha. Sen oli vuonna 1903 perustanut neiti T. Wuorenheimmo, joka edelleen oli sen johtajattarena ja omisti melkoisen osan sen irtaimistoa, minkä lisäksi tämä laitos oli sijoitettu Osakeyhtiö Kansankodin taloihin, jonka yhtiön osakkeet neiti Wuorenheimmo omisti.

Vaikka kansanlastentarhoja jo mainittuja poikkeuksia lukuunottamatta komitean mielestä oikeastaan oli pidettävä kunnallisina, oli kuitenkin myön-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38, v:lta 1927 ja n:o 28, v:lta 1928. — ²⁾ Valt. pöytäk. 31 p. lokak. 22 §; ks. myös tätä kert. s. 120. — ³⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 106, 126 ja 222. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

nettävä, että niiden asema niiden osittain itsenäisen kehityksen takia oli jonkin verran epäselvä. Koska tämä asiointila ei tuntunut olevan edullinen niiden olemassaololle eikä niiden toiminnan vastaiselle kehitykselle, komitea oli sitä mieltä, että ne nimenomaan oli tunnustettava kunnan laitoksiksi ja niiden hallinto ja toiminta, mikäli tämä kysymyksen ratkaisu sekä tarkoituksenmukaisuus sitä vaativat, järjestettävä kunnan virastojen ja laitosten suhteen yleensä noudatettujen periaatteiden mukaisesti. Siten olisi kansanlastentarhain opettajisto merkittävä vakinaiseen palkkasääntöön ja sille myönnettävä eläkkeet kunnan varoista, niiden kassa- ja tililaitos järjestettävä uudestaan ja niiden huoneistotarpeet tyydytettävä. Komitean ehdotus opettajatar toimien merkitsemisestä vakinaiseen palkkasääntöön tiesi yksinomaan muodollista tai budjettiteknillistä laatua olevaa muutosta. Johtajattarien palkkioita, joiden määrä lastentarhan suuruuden ja sen käsittämien erikoisosastojen luvun mukaan oli vaihdellut 2,363 markasta 6,000:een, oli komitean mielestä jossain määrin tasoitettava. Kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti lastentarhain opettajattaret oli kirjoitettu Suomen yksityiskoulujen eläkekassan jäseniksi, ja kaupunki suoritti säädetyt eläkemaksut. Komitean hankkiman selvityksen²⁾ mukaisesti kaupungille olisi taloudellisesti edullista sanoa irti eläkekassan kanssa tekemänsä sopimus ja järjestää opettajattarien eläkekysymys kaupungin muiden viranpitäjien suhteen sovellettujen perusteiden mukaisesti. Yksityisten lastentarhain taloutta hoitivat enimmäkseen asianomaiset johtajattaret, jotka nostivat myönnetty määrärahat, tilasivat laitosten tarvikkeet, suorittivat niiden palkka- ja muut menot, kantoivat niiden tulot, hankkivat niille huoneistot y. m. Tässä kohden oli komitean mielestä tehtävä se muutos, että kansanlastentarhain menot suoritettaisiin rahatoimikonttorin välityksellä kansanlastentarhain tarkastajan kanslian ensin hyväksyttyä ja kirjattua laskut. Tämä merkitsisi vain lastentarhain kirjanpitojärjestelmän lopullista selvittämistä ja sen sopeuttamista kaupungin tililaitoksen puitteisiin. Lastentarhoille olisi suuri helpotus, jos kaupunki ottaisi huolehtiakseen niiden huoneistokysymyksen järjestämisestä. Komitean mielestä oli liian aikaista esittää, mitä suuntaviivoja tässä olisi noudatettava. Hankitusta selvityksestä²⁾ kävi ilmi, että muutamat lastentarhahuoneistot olivat puutteellisessa kunnossa ja että muutamat eivät enää olleet tähän tarkoitukseen käytettävissä. Aluksi oli hankittava uudet, sopivat huoneistot yhdeksälle lastentarhalle.

Niinkuin edellä esitetystä käy selville, komitea puolestaan tuli siihen käsitykseen, että Helsingin kansanlastentarhoja, lukuunottamatta Ebeneserkodin ja Kotikallion laitoksia, oli jo nyt oikeastaan pidettävä kunnan laitoksina ja että kaupungin oli tunnustettava tämä asiointila ottamalla ne kunnallishallinnon piiriin ja siis lopullisesti poistamalla niiden asemaa koskeva epäselvyys. Tapauksissa, joissa omistusoikeus ei ollut aivan ilmeinen, olisi komitean muutosehdotukset, jos kaupunginvaltuusto ne hyväksyi, toteutettava lastentarhain silloisten johtajattarien kanssa tehtävän erikoisen sopimuksen nojalla, jolloin lastentarhain huoneistoja koskevat vuokrasopimukset siirrettäisiin kaupungille.

Kansanlastentarhain hallinnon kunnallistamista tarkoittavat ehdotuksensa komitea oli yhdistänyt kahdeksaan ponteen, jotka kaupunginvaltuusto pienehköin muutoksin hyväksyi³⁾ seuraavassa muodossa:

¹⁾ Ks. v:n 1915 kert. s. 90. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 26 §.

1) rahatoimikamarin tulee ryhtyä neuvotteluihin Ebeneserkodin johtokunnan ja Kotikallion johtajattaren kanssa näiden lastentarhain kannatusehdoista tai myös, mitä Kotikallioon tulee, sen mahdollisesta luovuttamisesta kaupungille, ja alistaa mahdollisesti syntyneet sopimukset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäväiksi;

2) rahatoimikamarin tulee sopia muiden kaupungin avustamain lastentarhain johtajattarien kanssa näiden laitosten luovuttamisesta kaupungille;

3) kaupungin haltuun joutuvien lastentarhain johtajatar- ja opettajatar-toimet merkitään vakinaiseen palkkasääntöön ja sijoitetaan 6 palkkaluokkaan, minkä ohessa johtajattaret oikeutetaan saamaan erityinen palkkio, nimittäin vuosittain 2,400 markkaa koko lastentarhasta ja lisäksi 600 markkaa jokaisesta siihen liittyvästä työnhaarasta ja edelleen 200 markkaa jokaisesta asianomaisen johtajattaren alaisesta osastosta, kuitenkin yhteensä enintään 6,000 markkaa edellä mainittujen perusteiden mukaan;

4) yksityiskoulujen eläkekassan kanssa tehty sopimus sanotaan irti, mikäli se koskee kaupungin haltuun joutuvia lastentarhoja, ja näiden johtajattaret ja opettajattaret oikeutetaan kunnan eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen lastentarhoissa palvelemansa aika;

5) rahatoimikamarin tulee ensimmäisessä ponnassa edellytettyjen sopimusehdotusten yhteydessä esittää kaupunginvaltuustolle ehdotus niiden lastentarhain johtajattarien ja opettajattarien eläkekysymyksen järjestämiseksi, joita kaupunki ei ota haltuunsa;

6) rahatoimikonttori määrätään kolmannessa ponnassa mainittujen lastentarhain kassa- ja tilivirastoksi;

7) kansanlastentarhain johtokunnan tulee esittää ehdotukset edellä olevista päätöksistä johtuviksi lastentarhoja koskevien määräysten muutoksiksi sekä muuten ryhtyä tätä alaa koskevasta uudesta lainsäädännöstä aiheutuviin toimenpiteisiin; sekä

8) kolmannessa, neljännessä ja kuudennessa ponnassa mainitut muutokset, jotka ovat ensimmäisessä ja toisessa ponnassa mainittujen sopimusten varassa, tulevat voimaan valtuuston rahatoimikamarin esityksestä erikseen määräämänä aikana.

Kaupungin kiinteistöjen hallinto. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä ¹⁾ rahatoimikamari lausui, että talonisännöitsijäntoimi tuli avoimeksi vuoden 1929 alussa, minkä seikan kamari katsoi antavan aiheen kiinteistöhallinnon väliaikaiseen järjestelemiseen. Mainitun hallinnon alaan kuuluvien asiain valmistelu ja käsittely olivat jaettuina usean viranomaisen ja esittelijän kesken, ja tästä oli ollut ilmeistä haittaa. Tosin koko kaupunginhallinto lähitulevaisuudessa uudistettaisiin, mutta kaupungille olisi ainoastaan eduksi, että saataisiin kokemusta — joskin lyhytaikaista ja jossain määrin rajoitettua — kiinteistöhallinnon keskityksestä, ennenkuin kaupunginvaltuuston oli lopullisesti määrättävä kantansa esillä olevassa asiassa kaupunkihallinnon perustamisen yhteydessä. Kamari ehdotti senvuoksi, että talonisännöitsijäntoimi muutettaisiin kiinteistöisännöitsijäntoimeksi, jonka haltija rahatoimikamarin valvonnan alaisena hoitaisi kaupungin kiinteistöjen hallintoa sekä valmistelisi ja esittelisi kamarille sitä koskevat kysymykset. Hänen tehtävänään olisi kaikkien niiden kaupungin omistamain rakennettujen kiinteistöjen hoito, jotka eivät kuuluneet minkään muun kunnan viranomaisen hallintopiiriin tai joiden hoitoa ei ollut uskottu erityisille taloudenhoitajille tai isännöitsijöille.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30.

jölle; kaikkien niiden kaupungin omistamien, vahvistetun kaupunginasema-kaavan rajoissa ja sen ulkopuolella sijaitsevien maa-alueiden hallinto, jotka eivät olleet minkään erikoisviranomaisen hoidossa; kaupungin kiinteistöjä koskevien kauppakirjain, vuokra- ja muiden sopimusten laatiminen, mikä tehtävä kuitenkin toistaiseksi jäisi rahatoimikamarin asiamiesosastolle, joka sitä siihenkin asti oli hoitanut; huoneistojen vuokralle antaminen ja ottaminen kaupungin puolesta sekä maapalstain, vuokratonttien ja varastopaikkain vuokralle antaminen, mikäli ne eivät sijainneet satama-alueilla; vuokralle annettujen varastopaikkain rajojen paaluttaminen ja niiden tarpeellinen tarkkailu, kuitenkin siten, että rahatoimikamari edelleenkin toimittaisi n. s. kolmivuotiskatselmukset; huolehtiminen kaupungin palovakuutuksista, puhelimien, kaluston y. m. s. hankkiminen sekä kauppahallien ja torikaupan yllävalvonta. Kiinteistöjden hallinnosta huolehtivan henkilökunnan muodostaisivat rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti edellä mainitun kiinteistöisännöitsijän ohella hänen alaisensa tori- ja kauppahallivalvoja, rakennusmestari, kanslisti ja vahtimestari, joista ainoastaan rakennusmestarin toimi olisi uusi, jota vastoin ehdotus kaikkien muiden osalta merkitsi ainoastaan niihin liittyvien virkatehtävien järjestelyä.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan suhtauduttua epäilevästi uusien virkain perustamiseen ajankohtana, jolloin koko kaupunginhallinnon ja mahdollisesti myöskin kiinteistöhallinnon uudistaminen oli valmisteltavana, kaupunginvaltuusto myöntyen rahatoimikamarin myöhemmin esittämään ehdotukseen päätti ¹⁾:

valtuuttaa kamarin käyttämään kiinteistöjen hallinnosta aiheutuvien menojen suorittamiseen talousarvioon merkittyjä talonisännöitsijän sekä Oulunkylän, Kulosaaren ja Herttoniemen tilain isännöitsijän palkkaussääntö-rahajoja; sekä

merkitä kaupungin vuoden 1929 menosäännön Kiinteän omaisuuden pääluokkaan samaa tarkoitusta varten 50,000 markan määrärahan kamarin käytettäväksi.

Maistraatin virat. Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ maistraatin tekemän anomuksen sen kirjaajakonttorin toimien nimitysten muuttamisesta siten, että kirjaaja nimitettäisiin ensimmäiseksi kirjaajaksi, ensimmäinen kirjaajanapulainen kirjaajaksi ja toinen kirjaajanapulainen kirjaajanapulaiseksi sekä että toisen kirjaajan toimi siirrettäisiin 4:nnestä 6:nteen ja kirjaajanapulaisten toimi 2:sesta 3:nteen palkkaluokkaan. Sitävastoin hyväksyttiin ³⁾ ehdotus uuden kaupunginpalvelijantoimen perustamisesta maistraattiin ja sen vahtimestaritoimen lakkauttamisesta, lukien tammikuun 1 p:stä 1929.

Kanslia-apulaisen palkkaaminen kaupunginviskaalinvirastoon. Koska kaupunginviskaalinviraston uudestaanjärjestely oli lisännyt mainitun viraston työtä, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että sen palvelukseen tammikuun 1 p:stä lukien palkattaisiin kanslia-apulainen, ja myönsi tämän palkkaamiseen kuluvana vuonna 15,600 markkaa suoritettavaksi talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Toisen kaupunginvoudin konttorin henkilökunnan lisääminen. Kokemuksen osoitettua, ettei toisen kaupunginvoudin konttori voinut tulla toimeen uudessa työjärjestyksessään edellytetyin työvoimin, maistraatti anoi, että konttoriin perustettaisiin kanslia-apulaisentoimi ja kaksi kassa-apulaisentoima, mutta koska kyseellisen konttorin järjestely vielä oli kesken ja oli liian

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 16 §; ks. myös tätä kert. s. 63 ja 105. — ²⁾ Valt. pöytäk. 3 p. lokak. 7 §. — ³⁾ S:n 28 p. marrask. 18 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. helmik. 6 §.

aikaista arvostella, miten suuri henkilökunta säännöllisissä oloissa tarvittaisiin, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä maistraatin anomuksen ainoastaan osaksi, nimittäin siten, että toisen kaupunginvoudin konttoriin lokaan 1 p:stä lukien perustettaisiin 3 palkkaluokkaan kuuluva kassa-apulaisen-toimi ja samaan luokkaan kuuluva kanslia-apulaisentoimi, ja osoitti uusien viranhaltijain palkkaamiseen kuluvana vuonna 9,000 markkaa talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Uuden viran perustaminen satamakannantakonttoriin. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että satamakannantakonttoriin perustettaisiin uusi 11 palkkaluokkaan kuuluva satamakamreerintoimi lukien tammikuun 1 p:stä 1929.

Uuden vahtimestarintoimen perustaminen tilastokonttoriin. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ tilastokonttoriin tammikuun 1 p:stä 1929 perustettavaksi 1 palkkaluokkaan kuuluvan vahtimestarintoimen, joka oli tarpeellinen m. m. sen vuoksi, että pöytäkirjain ja muun työaineiston kuljetus oli tuntuvasti lisääntynyt konttorin muutettua kaupungintalosta Heikinkadun varrella sijaitsevaan huoneistoon.

Apulaisrakennustarkastajan virka. Maistraatti lähetti puoltolauseineen valtuustolle rakennustarkastajan tekemän esityksen, että apulaisrakennustarkastajan virka, joka entisen haltijan erottua vuonna 1919 jätettiin täyttämättä sen johdosta, että rakennustoimintaa harjoitettiin kaupungissa hyvin vähäisessä määrässä⁴⁾, mutta jota kesäkuun 1 p:stä 1926 oli hoidatettu väliaikaisesti⁵⁾, täytettäisiin vakinaisesti, koska kokemus oli osoittanut, että rakennustarkastuskonttorissa rakennustoiminnan vuosi vuodelta lisääntytyä ei enää voitu tulla toimeen ilman mainittua virkailijaa. Kaupunginvaltuusto päättikin⁶⁾, että apulaisrakennustarkastajan toimi täytettäisiin vakinaisesti lukien tammikuun 1 p:stä 1929 sekä että se tavallisessa järjestyksessä julistettaisiin haettavaksi.

Apulaisrakennustarkastajaksi valittiin⁷⁾ sittemmin ainoa hakija, arkkitehti A. Toivonen.

Uusien virkain perustaminen poliisilaitokseen. Tuoden esiin, että rikollisuus kaupungissa oli lisääntynyt siinä määrin, että poliisilaitoksen etsivän osaston työvoimat olivat käyneet riittämättömiksi m. m. rikospaikoilla suoritettavien tutkimusten suorittamiseen, poliisimestari oli Uudenmaan läänin maaherralta anonut, että perustettaisiin kaksi uutta etsivän komisaarin virkaa. Kaupunginvaltuusto, jonka lausuntoa tämän johdosta pyydettiin, päätti⁸⁾ puoltaa esitystä ja merkitä vuoden 1929 menosääntöön tarkoitukseen tarvittavan määrärahan.

Uuden kunnallisen ammattientarkastajanviran perustaminen. Terveystenhoidtolautakunta huomautti kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että miespuolisten kunnallisten ammattientarkastajain tarkastettavien työpaikkain luku oli niin suuri, että kaikista ponnistuksista huolimatta osa niistä vuosittain jäi tarkastamatta. Tosin voitiin odottaa työmäärän vähenevän valtion ottaessa huolekseen rakennustyömaiden tarkastuksen, mutta sen jälkeenkään kunnallinen tarkastus ilman käytettävissä olevien työvoimien lisäämistä ei olisi kyllin tehokas. Lautakunnan mielestä oli välttämätöntä perustaa uusi kunnallinen ammattientarkastajanvirka, jonka haltijalle edellä mainitun tarkastuksen lisäksi uskottaisiin kaupungin omien louhintatöiden

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 38 §. — ²⁾ S:n 30 p. toukok. 25 §. — ³⁾ S:n 5 p. syysk. 21 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 182. — ⁵⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 114 ja 119. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 23 §. — ⁷⁾ S:n 14 p. marrask. 4 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. tammik. 9 §.

sekä niiden yksityisten louhintatöiden valvonta, joita ei suoritettu uudisrakennustöiden yhteydessä ja joiden valvontaa valtio siis ei ottaisi hoitaakseen. Lautakunnan ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ perustaa uuden, 8 palkkaluokkaan kuuluvan kunnallisen ammattientarkastajanviran lukien tammikuun 1 p:stä 1929 ja samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa väliaikaisen²⁾ louhintatöiden valvojantoimen.

Salamakaisijantoimen perustaminen. Terveystenhoitolautakunnan ilmoitettua, ettei terveystöillä ollut käytettävänään kaupungin satamain terveydellisten olojen valvontaan tarvittavaa työvoimaa, kaupunginvaltuusto lautakunnan anomukseen myöntyen päätti³⁾ perustaa erityisen 6 palkkaluokkaan kuuluvan satamakaisijantoimen tammikuun 1 p:stä 1929 lukien.

Desinfioitsijantoimen perustaminen. Koska terveydenhoitolautakunnan desinfioitsijain työ tuberkuloosiasetuksen tultua voimaan oli niin tuntuvasti lisääntynyt, että käytettävissä olevat työvoimat olivat käyneet riittämättömiksi, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ lautakuntaan tammikuun 1 p:stä 1929 lukien perustettavaksi uuden 6 palkkaluokkaan kuuluvan desinfioitsijantoimen.

Lihantarkastamon johtajanvirka. Terveystenhoitolautakunta huomautti, että sen mielestä olisi asianmukaista ja suotavaa, että lihantarkastus siirretäisiin uuteen teurastamoon, ja anoi tässä mielessä, että eläinlääkäri O. Lindströmin kuoltua avoimeksi joutuneen lihantarkastamon johtajanviran täyttämisen lykkättäisiin, kunnes kaupunginvaltuusto oli tehnyt päätöksen teurastamon rakentamisesta, ja että virka sen jälkeen julistettaisiin haettavaksi ehdoin, että sen haltija oli velvollinen vastedes siirtymään kunnallisen teurastamon johtajaksi. Myöntyen anomuksen edelliseen osaan kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, ettei lihantarkastamon johtajanvirkaa julistettaisi haettavaksi, ennenkuin kaupunginvaltuusto oli tehnyt päätöksensä teurastamon rakentamisesta, minkä jälkeen terveydenhoitolautakunnan vireille panema järjestelykysymys ratkaistaisiin.

Teurastamon johtajantoimen perustaminen. Terveystenhoitolautakunnan laadittua kaupunginvaltuuston kehoituksesta⁶⁾ ehdotuksen uuden teurastuslaitoksen johtajanviran perustamiseksi⁷⁾ valtuusto päätti⁸⁾, että kyseellinen virka perustettaisiin tammikuun 1 p:stä 1929 lukien ja luettaisiin 18 palkkaluokkaan sekä haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen II luokkaan; että sen haltijan tehtävänä olisi toimia lihantarkastamon johtajana ja teurastamon rakennustoimikunnan jäsenenä ottaa osaa sen suunnittelu- ja rakennustyöhön sekä tämän laitoksen valmistuttua johtaa sen toimintaa; että virka oli kaupunginvaltuuston täytettävä; sekä että terveydenhoitolautakunnan oli viipymättä julistettava virka haettavaksi ja tällöin huomautettava hakijoille, että viran haltija oli velvollinen noudattamaan vastedes annettavia teurastamon ohje- ja johtosääntöjä.

Uuden viran perustaminen asuntotarkastuskonttoriin. Koska asuntotarkastuskonttorin työ oli kaupungin nopean kasvamisen johdosta tuntuvasti lisääntynyt⁹⁾ ja tarkastusasiat sitäpaitsi osittain vaativat pidempää käsittelyä kuin aikaisemmin, kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾, että konttoriin tammikuun 1 p:stä 1929 lukien perustettaisiin kolmas 8 palkkaluokkaan kuuluva avustavan asuntotarkastajanvirka.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 17 §. — ²⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 115. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 19 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. syysk. 18 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. huhtik. 17 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. syysk. 9 §. — ⁷⁾ Vrt. tätä kert. s. 29, sekä ylemp. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 29 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. marrask. 16 §.

Uuden viran perustaminen kunnalliseen hammaspoliklinikkaan. Koska kunnan hammaspoliklinikan liike oli lisääntynyt niin tuntuvasti, että klinikan ainoan kirjanpitäjän oli vaikeata menestyksellisesti hoitaa kaikkia kanslia-tehtäviä, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että klinikkaan tammikuun 1 p:stä 1929 perustettaisiin 3 palkkaluokkaan kuuluva konttoriapulaisentoimi.

Vapaaehtoisten apulaislääkärintoimien perustaminen kaupungin sairaaloihin. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ oikeuttaa mainitun hallituksen sopimuksen mukaan ottamaan kaupungin sairaaloihin vapaaehtoisiksi apulaislääkäreiksi enintään kaksikymmentä laillistettua lääkäriä, joille ei kuuluisi muita etuja kuin maksuton ruoka ja hallituksen harkinnan mukaan myöskin vapaa asunto sairaalassa ja jotka otettaisiin vuoden ajaksi siten, että sopimusta asianomaisen ylilääkärin esityksestä voitaisiin pidentää enintään kaksi vuotta, vuodeksi kerrallaan. Samalla valtuusto määräsi, että myöskin edellä mainitut virat ennen täyttämistä oli julistettava haettaviksi.

Uusien virkain perustaminen Marian sairaalaan. Marian sairaalan sisätautien osaston ylilääkärin ilmoitettua, että laboratoriotutkimuksia, joille annettiin suuri merkitys sisätautiopin alalla, työvoiman ja tilan puutteessa ei voitu riittävästi suorittaa mainitulla osastolla, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ heinäkuun 1 p:stä lukien perustaa kyseelliselle osastolle 5 palkkaluokkaan kuuluvan laboratorioapulaisentoimen. Uuden toimen palkkaamiseen kuluvana vuonna valtuusto osoitti 11,400 markkaa talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset. Kaupungin sairaalain hallitukselle annettiin tehtäväksi ryhtyä tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kaupungin sairaalain hallitus oli lausunut⁴⁾ suotavaksi, että yöhoitajattarien asemaa parannettaisiin ja että varsinkin sairaanhoitajataroppilaiden yötyötä vähennettäisiin. Epäkohta oli m. m. se, että mainittujen viranhaltijain, jotka oli sijoitettu asumaan Eerikinkadun varrelle, täytyi saapua päivällisaterialle Marian sairaalaan noin kaksi tuntia ennen työnsä alkamista. Mainitun aterian siirtäminen myöhemmäksi, noin klo ½ 8—8:aan, pidentäisi kuitenkin ruokalahenkilökunnan työaikaan niin tuntuvasti, ettei koko toimenpidettä voitaisi toteuttaa ilman että ruokalaan otettaisiin johtajatar ja kaksi keittäjätärtä lisää. Myöskin ravintojärjestyskäsittely, jota entistä suuremmassa määrässä sovellettiin sairaalassa, teki keittiöhenkilökunnan lisäämisen välttämättömäksi. Hyväksyen hallituksen esittämät perustelut kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ perustaa Marian sairaalaan 4 palkkaluokkaan kuuluvan ruokalan apulaisjohtajattarentoimen sekä kaksi sopimuspalkkaista keittäjätärentointia kesäkuun 1 p:stä lukien. Valtuusto myönsi tähän tarkoitukseen 23,800 markkaa talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Edelleen kaupungin sairaalain hallitus toi esiin, että Marian sairaalan työsiellä hoidettujen potilaiden suuren lukumäärän takia oli lisääntynyt niin tuntuvasti, että hallitus piti välttämättömänä perustaa sairaalaan erinäisiä uusia, kirjelmässä erikseen mainittuja toimia. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ tämän johdosta, että sairaalaan tammikuun 1 p:stä 1929 lukien perustettaisiin seuraavat uudet virat: 9 palkkaluokkaan kuuluva apulaislääkärinvirka sisätautien osastolle, 5 palkkaluokkaan kuuluva yölihoitajattaren apulaisen-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 10 §. — ²⁾ S:n 4 p. huhtik. 17 §. — ³⁾ S:n 25 p. tam-mik. 22 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 18 §; ks. myös tätä kert. s. 124. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 43 §.

toimi, kolme 3 luokkaan kuuluvaa alihoitajattarentointa, 3 luokkaan kuuluva konttoriapulaisentoimi sekä siivoojattaren- ja kylvettäjäntärentoimet, molemmat viimeksimainitut sopimuspalkoin. Sitäpaitsi valtuusto päätti, että röntgenosaston apulaislääkärintoimi lakkautettaisiin jo mainitusta ajankohdasta lähtien, jolloin tälle osastolle perustettaisiin 12 luokkaan kuuluva alilääkärintoimi.

Hallitus oli vielä anonut, että Marian sairaalan palvelukseen otettaisiin ylihoitajattaren apulainen, ja rahatoimikamari oli tämän anomuksen johdosta lausunut, että sairaalan ylihoitajattaren työtaakka epäilemättä oli liian raskas, mutta että sitä kamarin mielestä oli kevennettävä vapauttamalla mainittu viranhaltija tehtävistään sairaanhoitajatakkoulussa ja tekemällä hänelle mahdolliseksi omistautua kokonaan niihin tehtäviin, jotka hänelle ylihoitajattarena kuuluivat. Kaupunginvaltuusto päättikin ¹⁾ toistaiseksi evätä hallituksen esityksen.

Lämmittäjä-mekaanikontoimen perustaminen Kivelän sairaalaan. Viitaten siihen, että Kivelän sairaalan uusi keittiörakennus oli valmistumaisillaan, kaupungin sairaalain hallitus oli huomauttanut, että laitoksen palvelukseen oli otettava lämmittäjä-mekaanikko, jonka tulisi ryhtyä toimeensa niin hyvissä ajoin, että hän voi olla saapuvilla laitteita asennettaessa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ kesäkuun 1 p:stä lukien perustaa Kivelän sairaalaan 4 palkkaluokkaan kuuluvan lämmittäjä-mekaanikontoimen.

Uuden toimen perustaminen Nikkilän sairaalaan. Kaupungin sairaalain hallitus toi esiin, että Nikkilän sairaalalla oli käytettävänään kuorma- ja henkilöauto, joiden hoito oli uskottu sairaalan toimenhaltijoille. Hallitus ei pitänyt tätä järjestelyä tyydyttävänä ja anoi sen vuoksi, että sairaalaan tammikuun 1 p:stä 1929 perustettaisiin 4 palkkaluokkaan kuuluva autonkuljettajan-toimi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ tämän esityksen.

Virkain perustaminen tuberkuloosisairaalaan. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että tuberkuloosisairaalaan tammikuun 1 p:stä 1929 perustettaisiin seuraavat alla mainittuihin palkkaluokkiin kuuluvat toimet:

	Luokka.		Luokka.
<i>Lääkärit.</i>			
2 alilääkärinä	12	1 liinavaatevaraston apulaisjohtajatar	2
2 apulaislääkärinä	9	1 käsityönjohtajatar	5
1 röntgenologi	12	2 miespuolista vahtimestaria	3
1 laryngologi	12	1 naispuolinen vahtimestari	1
2 vapaaehtoista apulaislääkärinä		3 ovenvartijaa	3
<i>Hoitohenkilökunta.</i>		1 autonkuljettaja	4
1 yöylihoitajatar	6	2 puhelimenhoitajaa	2
17 osastonhoitajatar	5	1 desinfiointisija	4
43 alihoitajatar	3	<i>Ruokalahenkilökunta.</i>	
<i>Taloushenkilökunta.</i>		1 ruokalan apulaisjohtaja	4
1 toimitsija	12	<i>Konehenkilökunta.</i>	
1 kirjanpitäjä	8	1 konemestari	6
1 liinavaatevaraston johtajatar	5	<i>Käsityöläiset.</i>	
		1 puuseppä	4

Sitäpaitsi palkattaisiin apuhenkilökunnaksi alla mainituin sopimuksen mukaisin kuukausipalkoin seuraavat toimenhaltijat: 4 renkiä, kukin 950 markkaa, 30 siivoojatar, 805 markkaa, 4 palvelijatarta, 805 markkaa, 5

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 43 §. — ²⁾ S:n 4] p. huhtik. 15 §. — ³⁾ S:n 19 p. syysk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. toukok. 20 §; ks. myös valt. pain. asiakirj. n:o 11.

kylvettäjä, 805 markkaa, 2 pesijätärtä, 865 markkaa, 7 apulaista, 805 markkaa, 1 yövartija, 950 markkaa, 1 keittäjätär, 865 markkaa, 3 keittäjätärtä, 835 markkaa, 6 palvelijatarta, 805 markkaa, 2 lämmittäjää, 980 markkaa, ja 2 ompelijatarta, 835 markkaa.

Kaupungin sairaalain hallituksen lähettämän tuberkuloosisairaalan vuoden 1929 talousarvioehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti käsitellä yleisen talousarvionkäsittelyn yhteydessä.

Uusien virkain perustaminen kunnalliskotiin. Päättäessään ¹⁾, että kunnalliskotiin ostettaisiin kuorma-auto, kaupunginvaltuusto samalla päätti ²⁾, että laitokseen tammikuun 1 p:stä 1929 perustettaisiin 4 palkkaluokkaan kuuluva autonkuljettajantoimi.

Sittenkuin kunnalliskotiin kolmen hävitettävän hevosen sijaan oli hankittu edellä mainittu kuorma-auto ¹⁾, oli hevosten hoitajaksi otettu ajomies käynyt tarpeettomaksi. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ senvuoksi lakkauttaa hänen toimensa tammikuun 1 p:stä 1929 ja samasta ajankohdasta lukien perustaa sopimuspalkkaisen lämmittäjäntoimen, jonka haltija saisi hoidettavakseen myöskin kunnalliskodin sikalassa olevan, siihen asti edellä mainitun ajomiehen hoidossa olleen höyrykattilan.

Huomauttaen, että kunnalliskodin alihoitajattarilla oli liian raskas työtaakka, köyhäinhuoltolautakunta esitti, että kodin kaikille neljälle sairaal-osastolle otettaisiin viides alihoitajatar ja sen lisäksi perustettaisiin erityinen kylvettäjäntoimi; jos hoitohenkilökuntaa täten lisättiin, kävivät lautakunnan mielestä toinen yöhoitajattaren- ja toinen lastenhoitajattarentoimi tarpeettomiksi. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että kunnalliskotiin tammikuun 1 p:stä 1929 perustettaisiin neljä uutta 3 palkkaluokkaan kuuluvaa alihoitajattarentointia ja sopimuspalkkainen kylvettäjäntoimi sekä että kodin toinen yöhoitajattaren- ja toinen lastenhoitajattarentoimi lakkauttaisiin samasta ajankohdasta lähtien.

Määrärahan myöntäminen lastensuojelulautakunnalle. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ lastensuojelulautakunnalle lastenvalvojan ja lastensuojelulautakunnan toimitusjohtajan varamiehen palkkioksi maaliskuun 1 p:stä kuluvan vuoden loppuun 8,000 markkaa eli 800 markkaa kuukaudelta suoritettavaksi Lastensuojelutoiminta-nimiseen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Uuden toimen perustaminen Ryttylän koulukotiin. Koska keskuslämmitysuunien lukumäärä Ryttylän koulukodissa lisääntyisi uuden keittiörakennuksen valmistuttua ja tilan entinen iäkäs tallimies, joka siihen asti oli hoitanut lämmityslaitteita, tuskin sen jälkeen suoriutuisi tästä tehtävästä, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että koulukotiin syyskuun 1 p:stä otettaisiin sopimuspalkkainen lämmittäjä, ja osoitti hänen palkkaamiseensa kuluvaksi vuodeksi 5,600 markkaa talousarvion määrärahadista Uusien virkain palkat ja palkan korotukset.

Erinäisten Ryttylän ja Toivolan maatilain toimien merkitseminen vakinaiseen palkkasääntöön. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että Ryttylän puutarhurin- ja maataloustöiden johtajantoimet sekä Toivolan maatalous- ja puutarhaintöiden johtajantoimi vuoden alusta lukien siirrettäisiin vakinaiseen palkkasääntöön ja luettaisiin 5 palkkaluokkaan.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 77. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 21 §. — ³⁾ S:n 28 p. marrask. 32 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. lokak. 18 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. toukok. 5 §; vrt. tätä kert. s. 141. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 34 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. toukok. 24 §.

Oulunkylän lastenkoti. Edelleen valtuusto päätti ¹⁾, että Oulunkylän lastenkodin syfiliittiselle osastolle maaliskuun 1 p:stä lukien perustettaisiin palvelijattarentoimi, koska osastolla hoidettujen lasten lukumäärä oli lisääntynyt ja osaston hoitajattaren oli mahdotonta yksin suoriutua heidän hoidostaan. Uuden palvelijattaren palkkaamiseen kuluvana vuonna valtuusto osoitti 8,500 markkaa talousarvion tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Uuden toimen perustaminen kirjapainokouluun. Koska latojaoppilaiden lukumäärä kirjapainokoulussa oli niin suuri, että heidän opettamisensa kävi koulun ainoalle latomisen opettajalle ylivoimaiseksi, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että kirjapainokouluun tammikuun 1 p:stä 1929 perustettaisiin uusi 6 palkkaluokkaan kuuluva apulaisopettajantoimi.

Uuden toimen perustaminen vesijohtolaitokseen. Koska vilkas rakennustoiminta asetti vesijohtolaitoksen tuotantokyvyn entistä ankarammalle koetukselle ja myöskin yksityisten johtotöiden valvonta vaati kohtuuttoman paljon aikaa laitoksen teknilliseltä henkilökunnalta, kaupunginvaltuusto piti ³⁾ tarpeellisena lisätä laitoksen työvoimia perustamalla 15 palkkaluokkaan kuuluvan putkiverkostoinsinööri-toimen lukien tammikuun 1 p:stä 1929.

Uusien virkain perustaminen kaasulaitokseen. Koska kaasulaitoksen johtotyö- ja katuputkityöosastojen työt vilkkaan rakennustoiminnan vuoksi olivat tuntuvasti lisääntyneet, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ perustaa kumpaisellekin edellämainitulle osastolle tammikuun 1 p:stä 1929 8 palkkaluokkaan kuuluvan aliputkimestarintoimen.

Edelleen valtuusto päätti ⁵⁾ samasta ajankohdasta perustaa kaasulaitokseen 2 palkkaluokkaan kuuluvan konttoriapulaisentoimen.

Sitävastoin evättiin ⁶⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esitys 3 palkkaluokkaan kuuluvan konttoristintoimen perustamisesta laitokseen.

Esitys propagandapäälliköintoimen perustamisesta sähkölaitokseen. Huomauttaen, miten tärkeätä oli totuttaa yleisö entistä suuremmassa määrässä käyttämään sähköä, kaupungin teknillisten laitosten hallitus esitti, että sähkölaitokseen perustettaisiin uusi 15 palkkaluokkaan sijoitettava toimi, jonka haltijan tehtävänä olisi määrätietoista propaganda- ja neuvontatoimintaa harjoittamalla ohjata virran kulutusta laitoksen kuormitus-suhteille edulliseen suuntaan, joten työ tuottaisi suoranaista hyötyä laitoksen taloudelle. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁷⁾ kuitenkin laitoksen hallituksen esityksen, mutta antoi samalla rahatoimikamarille tehtäväksi harkita, olisiko syytä merkitä vuoden 1929 menosääntöön määräraha sähkölaitoksen neuvontatoimintaa ⁸⁾ varten.

Korkeasaaren eläintenhoitajain luvun lisääminen. Koska Korkeasaaren eläintarhan eläinkanta oli huomattavasti lisääntynyt, kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ tammikuun 1 p:stä 1929 perustaa eläintarhaan neljännen sopimus-palkkaisen eläintenhoitajantoimen.

Uusien virkain perustaminen rakennuskonttoriin. Koska kaupungin vanha lokaviemäriverkko lähitulevaisuudessa oli uudistettava ja tämä työ oli suoritettava mahdollisimman nopeasti ja sen yhteydessä selvitettävä teknilliset ja taloudelliset mahdollisuudet siirtyä järjestelmään eri likavesi- ja sadevesijohtoineen niillä kaupungin alueilla, joiden viemäriin meriveden korkeuden vaihtelut vaikuttivat, tai mahdollisesti koko vanhan viemäriverkoston alueella, mutta rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston työvoimat olivat aivan riit-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 15 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 9 §; ks. myös tätä kert. s. 77. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. syysk. 12 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. syysk. 13 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. syysk. 14 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. syysk. 16 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 100. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 20 §.

tämättömät tämän työn suorittamiseen, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että rakennuskonttorin katu- ja viemäriosastolle heinäkuun 1 p:stä lukien perustettaisiin uusi, 13 palkkaluokkaan kuuluva avustavan insinöörin toimi sekä että viran hoidattamisesta kuluvana vuonna aiheutuvat kustannukset, 26,400 markkaa, suoritettaisiin talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupunginarkkitehdin huomautettua, että rakennuskonttorin huone-rakennusosaston teknilliset työvoimat eivät riittäneet osaston alati lisääntyvien töiden suorittamiseen, ja rahatoimikamarin lausuttua käsityksensä, ettei kaupungin rakennustoiminnan lähimmässä tulevaisuudessa voinut odottaa laimenevan, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ tammikuun 1 p:stä 1929 perustaa rakennuskonttorin huonerakennusosastolle 13 palkkaluokkaan kuuluvan avustavan arkkitehdin toimen.

Edelleen valtuusto päätti ³⁾, että rakennuskonttorin kaupunginasema-kaavaosaston väliaikaisesti hoidatetut ⁴⁾ avustavan arkkitehdin ja avustavan insinöörin virat tammikuun 1 p:stä 1929 merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön ja luettaisiin edellinen 14 ja jälkimmäinen 13 palkkaluokkaan.

Uusien virkain perustaminen puhtaanapitolaitokseen. Myöntyen puhtaanapitolaitoksen tekemään esitykseen kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ tammikuun 1 p:stä 1929 perustaa laitokseen konttoriapulaisen- ja asiapojantoimet, jotka luettaisiin luokittelemattomien virkain ryhmään, joiden palkan rahatoimikamari vahvistaa.

Rahatoimikamarin sihteerin virkaero. Rahatoimikamarin sihteerille A. Ervastille myönnettiin ⁶⁾ ero virastaan lukien tammikuun 1 p:stä. Tilapäiseksi sihteeriksi mainitusta ajankohdasta toukokuun 1 p:ään otettiin sairaalain tiliviraston kamreeri A. Danielson rahatoimikamarin sihteerin pohjapalkkaa vastaavin palkoin.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ tehdä tuomioistuimelle sekä Uudenmaan läänin maaherralle kaupunkien kunnallislain 52 §:ssä säädetyn ilmoituksen.

Kunnallisen hammaspoliklinikan johtajan virkaero. Kunnallisen hammaspoliklinikan johtajalle hammaslääkäri A. Aspelundille myönnettiin ⁷⁾ anomuksesta ero virastaan elokuun 1 p:stä lukien.

Nikkilän sairaalan ylilääkärin virkaero. Nikkilän sairaalan ylilääkäri E. J. Horelli, joka oli nimitetty lääkintöhallituksen lääkintöneuvokseksi, oli anonut eroa kunnallisesta virastaan kesäkuun 1 p:stä lukien ja virkavapautta maaliskuun 1 p:stä mainittuun päivään. Kaupunginvaltuusto katsoi kuitenkin lääketieteellisensiaatti Horellin kanssa Nikkilän sairaalan ylilääkärinviran hoidattamisesta tehdyn sopimuksen lakanneen olemasta voimassa hänen tuluaan nimitetyksi lääkintöneuvokseksi ja päätti ⁸⁾ senvuoksi eväten hänen virkavapausanomuksensa kehoittaa kaupungin sairaalain hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin viran täyttämiseksi uudestaan. Samalla määrättiin sairaalan ensimmäinen alilääkäri E. Svanljung hoitamaan avoinna olevaa ylilääkärintointia, kunnes se jälleen täytettiin.

Eroamisvelvollisen viranhaltijan oikeus pysyä virassaan. Satamakapteeni A. Lindfors, joka täytti 66 vuotta marraskuussa, oikeutettiin ⁹⁾ pysymään virassaan marraskuun 1 p:ään 1929.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 13 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 7 §. — ³⁾ S:n 28 p. marrask. 15 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 14 p. marrask. 8 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. tammik. 24 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. toukok. 27 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. maalisk. 18 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. marrask. 27 §.

Palopäälikkö G. Wasenius, joka maaliskuun 10 p:nä täytti 65 vuotta, oikeutettiin ¹⁾ pysymään virassaan yksi vuosi eteenpäin mainitusta päivästä lukien.

Eteläisen alueen aluelääkäri O. F. Hästesko oikeutettiin ²⁾ toukokuun 27 p:stä, jolloin hän täytti 65 vuotta, pysymään virassaan vuosi eteenpäin.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille, joka joulukuussa täytti 65 vuotta, oikeutettiin ³⁾ edelleen vuoden aikana lukien tammikuun 1 p:stä 1929 hoitamaan kaupungingeodeetin virkaa.

Vuoden 1918 kapinaan osallistuneiden henkilöiden ottaminen takaisin palvelukseen. Sähkölaitoksen ent. koneenkäyttäjä J. V. Toivola, joka kapinaan osallistuneena toukokuun 1 p:nä 1918 oli erotettu toimestaan palveltuaan joulukuun 16 p:stä 1910 laitoksessa korjaustöissä ja varakoneenkäyttäjänä, anoi kaupunginvaltuustolta, että hänet otettaisiin takaisin sähkölaitoksen palvelukseen. Valtuusto päätti ⁴⁾ kuitenkin olla ottamatta anomusta käsiteltäväksi, koska työntekijäin ottaminen sähkölaitoksen töihin oli laitoksen toimitusjohtajan asia.

Aluelääkärin oikeuttaminen asumaan alueensa ulkopuolella. Hermannin aluelääkäri H. Roos, jonka ei ollut onnistunut saada sopivaa asuinhuoneistoa alueeltaan, mutta joka oli varannut itselleen huoneiston sen rajojen sisäpuolella rakenteilla olevasta uudisrakennuksesta, oikeutettiin ⁵⁾ asumaan alueensa ulkopuolella vuoden 1929 helmikuun loppuun, johon mennessä kyseellisen uudisrakennuksen arvioitiin valmistuvan.

Oikeus hoitaa kunnallista luottamustointia vieraassa kunnassa. Nummen pitäjässä olevan Tavalan koulukodin johtajalle J. Jokiselle myönnettiin ⁶⁾ oikeus toimia Nummen kunnan köyhäinlaitoksentalon puheenjohtajana.

Tässä yhteydessä rahatoimikamari huomautti, ettei vieraassa kunnassa toimintaansa harjoittava kaupungin viranhaltija lain mukaan voinut kiellettyä ottamasta vastaan luottamustointia tässä kunnassa paitsi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetussa laissa tarkemmin mainituissa tapauksissa. Koska siis kaupunginvaltuuston päätös ⁷⁾, jolla Helsingin kaupungin viranhaltijoilta kiellettiin kunnallisen luottamustoimen hoitaminen vieraassa kunnassa, joissakin tapauksissa joutui ristiriitaan kunnallislain määräysten kanssa, rahatoimikamari ehdotti, että valtuusto, ellei se katsonut voivansa peruuttaa edellä mainittua päätöstään, ainakin selittäisi, ettei se koskenut niitä kunnan viranhaltijoita, joiden virkatehtäviensä hoidon vuoksi oli vakinaisesti asuttava toisen kunnan alueella, sekä valtuuttaisi rahatoimikamarin ratkaisemaan tähän kuuluvat kysymykset alistamatta niitä valtuuston harkittaviksi, mikäli ne koskivat viranhaltijoita, jotka olivat saaneet kamarilta luvan asua kaupungin ulkopuolella. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾ tämän anomuksen.

Nuoremaksi oikeusneuvosmieheksi valittiin ⁹⁾ 6 hakijasta varatuomari K. A. Kaira. Vaalin johdosta syntyneet asiakirjat ja vaalipöytäkirja oli lähetettävä Uudenmaan läänin maaherralle.

Rahatoimikamarin sihteeriksi valittiin ⁹⁾ 11 hakijasta sairaalain tiliviraston sihtööri A. Danielson.

Tilintarkastajan vaali. Eräaseen revisionikonttorin revisorinvirkaan, joka oli ollut avoinna entisen haltijan O. Gadolinin saatua anomansa virkaeron ¹⁰⁾,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 4 p. huhtik. 26 §. — ³⁾ S:n 28 p. marrask. 26 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 41 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. kesäk. 36 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. marrask. 23 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 106. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 19 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. toukok. 11 §. — ¹⁰⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 126.

nimitettiin¹⁾ entinen rahatoimikonttorin apulaiskamreeri O. Paldani. Samalla taattiin revisori Paldanille henkilökohtainen 6,394 markan suuruinen kuu-kausipalkka.

Hermannin alueen aluelääkäriksi valittiin²⁾ kahdesta hakijasta lääketieteenlisensiaatti H. R. Roos.

Kunnallisen hammaspoliklinikan johtajaksi valittiin³⁾ kahdesta hakijasta hammaslääkäri T. H. J. Ekman.

Sairaalan tiliviraston kamreeriksi kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ 28 hakijasta kirjanpitäjä V. Kerkkäsen.

Nikkilän sairaalan yllälääkäriksi valittiin⁵⁾ 4 hakijasta lääketieteen- ja kirurgiantohtori S. E. Donner.

Lastenvalvojan varamies. Kaupunginvaltuusto määräsi⁶⁾ lastenhuoltotarkastaja K. F. Palomäen joulukuun 9 p:nä 1927 annetussa laissa erinäisistä muutoksista heinäkuun 27 p:nä 1922 avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettuun lakiin edellytetyksi lastenvalvojan varamieheksi, minkä toimenpiteen raastuvanoikeus maaliskuun 7 p:nä hyväksyi⁷⁾.

Kaasulaitoksen toimitusjohtajaksi valittiin⁸⁾ 10 hakijasta insinööri J. E. R. Brandt.

Kunnallispormestarinvirka. Saapuneen ilmoituksen⁹⁾ mukaan Turun hovioikeus oli maaliskuun 15 p:nä määrännyt oikeusneuvosmies E. Gottlebenin hoitamaan Helsingin kunnallispormestarinvirkaa huhtikuun 1 p:stä 1928 huhtikuun 1 p:ään 1929, miksi ajaksi viran vakinaiselle haltijalle L. Ehrn-roothille oli myönnetty virkavapaus.

Kaupunginvaltuuston kanslian sihteerintehtävät. Koska kaupunginvaltuuston toinen sihteeri K. Rein oli otettu kaupunginhallinnon uudistamiskysymystä valmistelevan komitean sihteeriksi, kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾ vapauttaa hänet hänen vakinaisista virkatehtävistään toukokuun 1 p:stä lukien toistaiseksi sekä määrätä valtuuston ensimmäisen sihteerin E. Cavoniuksen oman virkansa ohella hoitamaan toisen sihteerin tehtäviä. Samalla valtuusto oikeutti kansliansa ottamaan sopivan henkilön avustamaan sihteerintehtävien suorittamisessa ja käyttämään hänen palkkaamiseensa tarpeellisen osan sihteerin Reinin vakinaisesta palkasta, jota vastoin tämä saisi loput palkastaan sekä kohtuulliseksi katsotun lisämäärän komitean käytettävänä olevista varoista.

Myönnetty virkavapaus. Kunnalliselle ammattientarkastajalle¹¹⁾ B. Olinille, joka ulkomailla opiskeli tehdasterveydenhoitoa, työväensuojelutekniikkaa ja työväenoloja, myönnettiin¹²⁾ anomuksesta pidennetty virkavapaus vuoden ajaksi lukien elokuun 15 p:stä. Samalla määrättiin rouva E. Sundbäck mainittuna aikana hoitamaan neiti Olinin virkaa saaden siihen liittyvät palkka-edut.

Asuntojen hankkiminen työttömille metallityöläisille. Muutamat Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön työpajain työnsulun alaiset metallityöntekijät, jotka oli sanottu irti muuttamaan yhtiön talossa olevista asunnoistaan, olivat anoneet, että heille kaupungin toimesta hankittaisiin halvat asunnot. Yhtiö oli kuitenkin sittemmin ilmoittanut hankkineensa asunnot kaikille työhönpalan-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 7 §. — ²⁾ S:n 21 p. maalisk. 4 §. — ³⁾ S:n 3 p. lokak. 14 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. lokak. 15 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. toukok. 22 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. helmik. 18 §; ks. myös tätä kert. s. 137. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 4 p. huhtik. 2 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. kesäk. 27 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. huhtik. 2 §; vrt. tätä kert. s. 67. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 25 p. huhtik. 23 §. — ¹¹⁾ S:n 5 p. syysk. 45 §.

neille entisille työläisilleen, ja kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, ettei anomus aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Katujen nimet. Kaupunginvaltuuston puolestaan hyväksyttyä²⁾ Helsingin katujen uuden nimistön kaupunginasemakaava-arkkitehti, jolle oli uskottu tehtäväksi laatia ehdotus päätöksen aiheuttamaksi kaupunginasemakaavanmuutokseksi oli huomauttanut, että valtuuston hyväksymä nimiluettelo oli epätäydellinen, ja ehdottanut siihen tehtäväksi joitakin lisäyksiä ja oikaisuja. Tämän johdosta valtuusto tarkisti³⁾ aikaisemman päätöksensä osaksi hyväksyen kaupunginasemakaava-arkkitehdin ehdotukset. Oikaistun nimiluettelon sekä nimien muutoksen aiheuttaman ehdotuksen uudeksi kaupunginasemakaavaksi valtuusto lähetti⁴⁾ valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Katajanokan radioasema. Saapuneen tiedon mukaan kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö tammikuun 18 p:nä esiteltäessä kaupunginvaltuuston esitystä Katajanokan radioaseman avaamisesta yleiselle liikenteelle ei ollut katsonut voivansa siihen myöntyä⁵⁾.

Sotaväen ravinto- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavia luontoissuorituksia koskevan lain määräämien ravinto- ja rehuannoksien hinnoituksesta valtuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti päätti⁶⁾ esittää, että perusravintoannoksen hinnaksi miestä ja päivää kohden vuonna 1928 määrättäisiin 7: 40 markkaa, mistä määrästä aamiaisen korvaukseksi sopisi laskea 2: 40 markkaa, päivällisen 3: 20 markkaa ja illallisen 1: 80 markkaa, sekä rehuannoksen hinnaksi päivässä ratsuhevoselle 16: 53 markkaa, tykistöhevoselle 16: 80 markkaa ja kuormastohevoselle 16: 45 markkaa, minkä lisäksi huhti- ja lokakuulla tulisi joka hevosta kohden 1: 08 markkaa, mikä vastasi puolen pellavansiemenkakkukilon hintaa.

Uusien apteekkien perustaminen. Terveystieteiden lautakunta huomautti, että apteekin puute Käpylän puutarhaesikaupungissa tuotti sikäläiselle väestölle suuria vaikeuksia varsinkin öiseen aikaan, koska tarvittavat lääkeaineet oli noudettava joko Hermannin tai Oulunkylän apteekista, jotka kumpikin sijaitsivat kolmen kilometrin päässä Käpylästä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto myöntyen lautakunnan tekemään anomukseen päätti⁷⁾ valtioneuvostolle esittää, että Käpylän puutarhaesikaupunkiin ensi tilassa perustettaisiin apteekki.

Suomen farmaseuttiliiton esitettyä valtioneuvostolle, että Helsinkiin perustettaisiin uusi apteekki, joka sijoitettaisiin Turuntien, Runeberginkadun ja Topeliuksenkadun rajoittamalle alueelle, sisäasiainministeriö oli maistraatin välityksellä pyytänyt asiasta kaupunginvaltuuston lausuntoa, ja valtuusto päätti⁸⁾ hankittuaan terveydenhoitolautakunnan lausunnon antamassaan vastauksessa puoltaa farmaseuttiliiton esitystä, kuitenkin siten, että Kammionkatu määrättäisiin kyseellisen alueen etelärajaksi.

Kuntain taloudenhoitoa koskevan lainsäädännön muuttaminen. Kaupunginvaltuustolta oli vaadittu lausuntoa kuntien taloudenhoitoa koskevan lainsäädännön tarkastamista varten asetetun valtion komitean mietinnöstä, joka kosketteli kuntien rahatoimen hallintoa, talousarviota, verojen maksuunpanoa ja kirjanpitoa sekä niiden tilintarkastusta ja omaisuuden inventoimista.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 40 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 129. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 17 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. lokak. 12 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. maalisk. 1 §; vrt. v:n 1926 kert. s. 121. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 13 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. toukok. 24 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. lokak. 4 §.

Vuoden 1927 kaupunkien kunnallislain mukaan rahatoimen johto ja valvonta oli kokonaan keskitetty kaupunginhallitukseen, ja komitea ehdotti, että kassa- ja tilitehtävät uskottaisiin erityiselle tämän alaiselle rahatoimistolle. Talousarvion muotoon ja asialliseen sisältöön nähden komitea piti tärkeänä, että se yleensä laadittiin täydellisenä bruttoarviona ottamatta kuitenkaan lukuun kunnallisia liikelaitoksia, joissa voitaisiin soveltaa tavallista liikekirjanpitoa ja määritellä nettotulos joko voitto- ja tappiotiliin perustuvan ennakkolas- kelman kautta tai merkitsemällä talousarvioon edellisen vuoden todellinen vuositulo. Komitea ei kuitenkaan katsonut olevan syytä lakimääräyksillä velvoittaa kuntia soveltamaan kumpaakaan mainituista menettelyistä, mutta ne olisi laissa oikeutettava laatimaan liikelaitostensa talousarviot netto- järjestelmän mukaisesti. Pääomavarojen käytöstä kuntien taloudessa sekä niiden käsittelystä talousarviossa komitea oli sitä mieltä, ettei aikaisemmin oltu tehty riittävää eroa tulojen ja pääomavarojen eikä myöskään menojen ja pääomasijoitusten välillä, joten helposti oli jouduttu kuluttamaan aikai- semmin koottuja varoja ja heikontamaan kunnan taloudellista asemaa. Tämän estämiseksi voitaisiin ajatella rahastojen muodostamista, jotka olisivat käytettävissä, milloin kunnan olisi pakko tehdä jokin pysyväinen pääoman- sijoitus. Komitean ehdotus käsitti kolme eri lajia rahastoja, nimittäin erikoisrahastot määrättyjä tai määrätynluontoisia tarkoituksia varten, vero- tasausrahaston verorasituksen huojentamiseksi taloudellisesti huonompina vuosina sekä käyttörahaston kuntain taloudessa säännöllisesti esiintyvän liikkuvan pääoman tarpeen tyydyttämiseksi. Molempien viimeksimainittujen rahastojen sekä mahdollisten muiden samanluontoisten rahastojen omat tulot ja menot jätettäisiin talousarvion ulkopuolelle hoidettaviksi niitä varten vahvistettujen sääntöjen mukaisesti. Koska rahastojärjestelmä kuitenkin ei riittänyt suojaamaan koottuja pääomavaroja, komitea ehdotti, että luovut- taisiin siihen asti tavallisesta talousarvionasetelmasta ja talousarvio jaettaisiin varsinaiseen ja pääoma-arvioon. Jälkimmäiseen otettaisiin pääomavarat ja pääomansijoitukset, kun taas kaikki juoksevat tulot ja menot merkittäisiin varsinaiseen talousarvioon. Sekä varsinaisessa että pääoma-arviossa siirret- täisiin syntynyt säästö tai vaje seuraavan vuoden vastaavaan arvioon. Komitea katsoi tämän talousarvionmuodon tarjoavan parhaan takeen kunnan omaisuuden säilymisestä ja ehdotti varataksaan kunnille mahdollisuuden sen käyttämiseen erinäisiä muutoksia kunnallislakeihin ja -asetuksiin.

Komitean ehdotuksen mukaan oli kaupunginhallituksen ennen marras- kuun 15 p:ää jätettävä talousarvioehdotuksensa kaupunginvaltuustolle. Sen oltua 7 päivää julkisesti nähtävänä oli valtuuston joulukuussa käsiteltävä sitä kahdessa kokouksessa. Ainoastaan ensimmäisessä näistä voitaisiin sii- hen ehdottaa lisäyksiä ja muutoksia, joista toiseen kokoukseen oli hankittava kaupunginhallituksen lausunto, ellei kaupunginhallitus jo talousarvioehdo- tustaan valmistellessaan ollut niitä käsitellyt. Toisessa kokouksessa oli talous- arvio lopullisesti vahvistettava. Vuoden varrella tarvittavat lisä- ja uudet määrärahat tuli kaupunginvaltuuston myöntää.

Kunnallisverosta ehdotettiin mietinnössä, että lakiin otettaisiin nimenoi- mainen määräys siitä, että kunakin varainhoitovuonna maksuun pantu vero oli katsottava saman vuoden veroksi. Veroäyrin suuruutta määrättäessä saisi määrän pyöristää lähinnä ylempään markan neljännekseen. Eri vuosien vero- rasituksen tasoittamiseksi komitea ehdotti, että kaupunginvaltuusto oikeutet- taisiin verotuslautakunnan laskettua vuoden verotettavan tulomäärän kau- punginhallituksen ehdotuksesta määränemistöllä korottamaan verottamalla

koottavaa määrää niin paljon, että veroäyryltä kannettava määrä tulisi samaksi kuin edellisenä vuonna. Koska siten lisättyä verotuloa ei osoitettaisi määrätarkoituksiin, lisäsi se varainhoitovuoden ylijäämää, joka siirrettäisiin seuraavan vuoden varsinaiseen talousarvioon ja voitaisiin käyttää seuraavan vuoden verojen lieventämiseen tai pääomasijoituksiin tai myöskin siirtää verotasausrahastoon.

Tilintarkastus tapahtuisi komitean ehdotuksen mukaan siten, että kaupunginvaltuuston vuoden alussa valitsemat tilintarkastajat tarkastaisivat sekä tilit että kaupunginhallituksen ja kunnan muiden täytäntöönpanoviranomaisten toiminnan. Heidän työnsä helpottamiseksi valtuusto voisi uskoa kassa- ja tililaitoksen jatkuvan tarkastuksen vakinaiselle tilintarkastajalle, joka olisi kaupunginhallituksen alainen ja jonka toiminta rajoittuisi numerotarkastukseen. Kaupungin tilit olisi jätettävä tilintarkastajille ennen huhtikuun 1 p:ää ja tilintarkastuskertomus kaupunginhallitukselle ennen toukokuun 15 p:ää. Kiinteistön ja irtaimiston tarkastajat velvoitettaisiin antamaan kaupunginvaltuustolle lausuntonsa, jonka tulisi sisältää ehdotuksia omaisuuden hoidossa mahdollisesti tarpeellisista parannuksista. Irtaimistoluetteloon tehtävien, poistoja y. m. koskevien muutosten ehdottaminen kuuluisi sensijaan lähinnä kaupunginhallitukselle.

Tärkeän voimassa olevan lainsäädännön muutoksen sisälsi komitean ehdotus, että valtioneuvosto oikeutettaisiin antamaan yleisiä ohjeita kuntien talousarvioiden ja kirjanpidon muodosta, minkä uudistuksen komitea halusi toteuttaa tehdäkseen mahdolliseksi kunnallistalouden julkisen tarkastuksen, joka oli välttämätön senkin vuoksi, että kuntain talous melkoiselta osalta rahoitettiin valtionavulla, sekä helpottaakseen kunnallisen finanssitilaston laatimista. Edelleen komitea halusi laissa säädettäväksi, että kaupunginvaltuuston tuli erityisessä johtosäännössä antaa tarkempia määräyksiä talousarviosta sekä kassa- ja tililaitoksesta.

Tästä mietinnöstä, mikäli se koski kaupunkikuntain taloudenhoitoa, antoivat sekä rahatoimikamari¹⁾ että valmisteluvaliokunta²⁾ lausuntonsa, ja asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ valtioneuvostolle annettavassa lausunnossa, jonka oheen liitettäisiin kaikki asiassa syntyneet asiakirjat sekä kokouksessa pidetyn keskustelupöytäkirjan jäljennös, puoltaa komitean ehdotuksia huomioon ottaen valmisteluvaliokunnan tekemät muutosehdotukset ja huomautukset, joista seuraavassa mainitaan tärkeimmät.

Koska kaupungin kassa- ja tililaitoksen hoitoa koskevien määräysten tarkoituksena tuntui olevan tämän hoidon keskittäminen rahatoimistoon (rahatoimikonttoriin), kaupunginvaltuusto halusi huomauttaa, että kyseellisen lainsäädännön ei pitäisi saada estää erillisten kassa- ja tilivirastojen voimassa pitämistä. Voimassa oleva lainsäädäntö sisältää määräyksiä talousarvion vahvistamisajasta (joulukuu), mutta jättää sensijaan kuntain itsensä määrätäväksi, milloin talousarvioehdotus viimeistään on annettava kaupunginvaltuustolle. Helsingissä täksi ajankohdaksi kassa- ja tililaitoksen johtosäännössä on määrätty marraskuun puoliväli. Koska kysymys talousarvioehdotuksen antamisajasta liittyy kysymykseen, millä tavalla talousarvioehdotusta on kaupunginvaltuuston taholta valmisteltava, ennenkuin se esitellään valtuustolle, ja ensiksi mainittu kysymys voidaan eri kaupungeissa ratkaista eri tavoin, tuntui sopivammalta, että kunnat itse edelleenkin saivat ratkaista tämän sisäisen järjestyskysymyksen. Kaupunginvaltuusto ehdotti senvuoksi, että tämä aikamääräys poistettaisiin ehdotuksesta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ²⁾ S:n n:o 12. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 19 §.

Määräystä, että kaupunginvaltuuston on käsiteltävä talousarvioehdotusta kahdessa kokouksessa, olisi selvennettävä nimenomaan määräämällä, että jälkimmäisessä kokouksessa ei saanut esittää kokonaan uusia aloitteita eikä niistä äänestää. Lisä- ja uusien määrärahojen myöntämisoikeuden pidättäminen yksinomaan kaupunginvaltuustolle ei tuntunut valtuustosta tarkoituksenmukaiselta, sillä mitään haittaa voisi tuskin aiheutua järjestelmästä, joka oikeuttaisi kaupunginhallituksen ohjesääntöön sisältyvän nimenomaisen valtuuden nojalla ja siinä mainituin rajoituksin tekemään päätöksiä määräraha-asioissa.

Kaupunginvaltuusto piti tarpeettomana laissa nimenomaan määrätä, oliko maksettavaksi määrättyä veroa pidettävä sen vuoden verona, jonka tuloja se koski, vai sen vuoden, jona maksuunpano toimitettiin, ja vastusti ehdottomasti veroäyrimäärän korottamista tasaisiin neljännesmarkkoihin. Pyöristäminen tasaisiin kymmenesmarkkoihin oli valtuuston mielestä sallittavan verontasoitamisen äärimmäinen raja. Myöskään ei korotusta olisi tehtävä pakolliseksi, vaan olisi jokaisen kaupungin kaupunginhallitus oikeutettava näissä puitteissa oman harkintansa mukaan vahvistamaan veroäyri vähintään matemaattisesti oikeaksi määräksi. Komitean ehdotusta, joka tarkoitti eri vuosien verorasituksen tasaisempaa jakamista, kaupunginvaltuusto ei pitänyt onnistuneena, koska niin perinpohjaisen muutoksen tekeminen kunnallisen verovelvollisuuden perusteisiin ei näyttänyt riittävästi perustellulta. Käytännössä tämä määräys olisi omansa vaikeuttamaan veroäyrin alentamista, minkä ohessa se tavallaan johtaisi ylimääräiseen talousarvion käsittelyyn kesken varainhoitovuotta.

Lakiehdotuksen mukaan vakinaisen tilintarkastajan tai revisionikonttorin tehtävä rajoittuisi tilien tarkastukseen, jota vastoin kunnan hallinnon tarkastus pidätettiin vuosittain valituille tilintarkastajille. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto pyysi huomauttaa, että tilit olivat niin läheisessä yhteydessä itse hallinnon kanssa, että oli vaikeata vetää selvää rajaa niiden välille. Helsingin revisionikonttorin voimassa olevan johtosäännön mukaan sen toiminta ei rajoittunut tilien tarkastamiseen, vaan tuli revisionikonttorin m. m. tarkastaa, että hallintoa hoitavien viranomaisten toimenpiteet olivat tarkoituksenmukaisia. Ei näyttänyt olevan mitään syytä lainsäädäntöteitse estää tämän tilintarkastusjärjestelmän pysyttämistä ja kehittämistä edelleen. Kaupunginvaltuusto esitti senvuoksi, että myöskin määräys kaupunginrevisiorin tehtävän rajoittamisesta kassa- ja tililaitoksen tarkastamiseen poistettaisiin.

Edelleen kaupunginvaltuusto ehdotti erinäisiä määräyksiä tarpeettomina poistettavaksi ja joissakin toisissa tapauksissa lakiin tehtäväksi selventäviä ja täydentäviä lisäyksiä ja muutoksia.

Lausunto eteläisen Espoon ja Helsingin välistä tieyhteyttä koskevasta ehdotuksesta. Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa lausumaan mielipiteensä Espoon kunnanvaltuutettujen tekemästä anomuksesta, että ent. venäläisen sotaväen rakentamat tiet Munkkiniemestä Kuusisaaren ja Lehtisaaren yli Huopalahden kunnassa ja Uutniemestä Hagalundin kautta Gräsaan Espoon kunnassa sekä kylätie mainitusta talosta Martinkylän, Sökön ja Bastvikin kautta Kauklahteen viimeksimainitussa pitäjässä julistettaisiin yleiseksi maantiekse, jonka valtio ottaisi hoitoonsa tiestä hyötyvien ensin panetettua sen kuntoon, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ antamassaan lausunnossa lausua suotavaksi, että ehdotettu tie saataisiin

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 4 §.

Kunnall. kert. 1928.

aikaan, mutta samalla pidättää kaupungille vallan määrätä, miten se oli liitettävä kaupungin tieverkkoon.

Tapaninkylän ja Malmin kylän muodostaminen kauppalaksi. Saatuaan kehoituksen lausua mielipiteensä valtioneuvostolle tehdystä anomuksesta, että Helsingin pitäjässä sijaitsevat Malmin ja Tapaninkylän kylät muodostettaisiin kauppalaksi, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ ilmoittaa, ettei se katsonut voivansa antaa tästä anomuksesta asiallista lausuntoa, ennenkuin se selvitysmies, jonka valtioneuvosto Helsingin kunnanvaltuutettujen ehdotuksesta oli määrännyt valmistelevaan kysymystä edellä mainittujen alueiden järjestelämisestä, oli antanut mietintönsä ja tämä oli esitelty kaupunginvaltuustolle.

Pakinkylän yhdistäminen kaupunkiin. Saatuaan kehoituksen lausua mielipiteensä erinäisten Helsingin pitäjän Pakinkylässä asuvien henkilöiden valtioneuvostolle tekemästä anomuksesta, että mainittu kylä yhdistettäisiin Helsingin kaupunkiin, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ ilmoittaa sisäasiainministeriölle, ettei valtuusto katsonut voivansa antaa lausuntoa tästä kysymyksestä, ennenkuin valmisteltavana oleva kysymys erinäisten Helsingin pitäjän alueiden yhdistämisestä kaupunkiin oli esitetty valtuustolle.

Kansalaisoikeudet. 76 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ja 4 tapauksessa ehdotti evättäväksi Suomen kansalaisoikeutta koskevia hakemuksia ³⁾; 2 tapauksessa valtuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään mainitunlaatuista hakemuksista. Ensiksimainituista tapauksista 44 koski Venäjän, 11 Ruotsin, 6 Saksan, 5 Viron, 3 Puolan, 2 Norjan, 2 Ranskan, 1 Latvian, 1 Kreikan ja 1 Turkin kansalaisia.

Elinkeino-oikeudet. 21 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ puoltavan lausunnon ulkomaalaisten anomuksista saada harjoittaa kaupungissa elinkeinoa.

1 tapauksessa kaupunginvaltuusto ilmoitti ⁵⁾, ettei sillä ollut mitään muistuttamista ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kaupan harjoittamista koskevaan anomukseen myöntymistä vastaan. 42 tapauksessa valtuusto puolsi anomuksia saada myydä alkoholipitoisia aineita ⁶⁾.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ puoltaa maistraatille esitettyä anomusta, joka koski luvan myöntämistä räätälinammattin harjoittamiseen käyttämällä palveluksessaan apulaisia ja jonka tekijä oli kärsinyt rangaistuksen valtion ja maanpetoksesta eikä nauttinut kansalaisluottamusta.

Lupa harjoittaa työnvälitystä. Lausunnossa, jonka kaupunginvaltuusto antoi yhdistyksen Sjuksköterskeföreningen i Finland — Suomen sairaanhoitajatyöyhdistyksen tekemästä anomuksesta saada harjoittaa työnvälitystä omille jäsenilleen, valtuusto päätti ⁸⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomuksen hyväksymistä vastaan edellyttäen, että suunniteltu toiminta ei joutunut ristiriitaan työnvälityslain 1 §:n 3 kohdan kanssa.

Yhdistys Helsingfors svenska Marthaförening oli maistraatilta anonut lupaa saada työnvälityksen harjoittamiseksi perustaa toimiston nimeltä

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 5 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 4 §. — ³⁾ S:n 25 p. tammik. 42 §, 22 p. helmik. 9 §, 21 p. maalisk. 17 §, 25 p. huhtik. 31 §, 30 p. toukok. 6 §, 13 p. kesäk. 15 §, 5 p. syysk. 41 §, 19 p. syysk. 39 §, 31 p. lokak. 14 §, 28 p. marrask. 13 § ja 12 p. jouluk. 47 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 4 §, 8 p. helmik. 3 §, 22 p. helmik. 6 §, 21 p. maalisk. 2 §, 4 p. huhtik. 12 §, 25 p. huhtik. 9 §, 30 p. toukok. 7 §, 13 p. kesäk. 11 §, 19 p. syysk. 5 §, 3 p. lokak. 11 ja 13 §, 17 p. lokak. 5 §, 31 p. lokak. 6 §, 14 p. marrask. 2 ja 3 §, 28 p. marrask. 3 § sekä 12 p. jouluk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. tammik. 10 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 24 §, 7 p. maalisk. 19 §, 4 p. huhtik. 14 §, 9 p. toukok. 18 §, 13 p. kesäk. 28 ja 44 §, 19 p. syysk. 40 §, 3 p. lokak. 38 §, 17 p. lokak. 23 § sekä 28 p. marrask. 8 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. tammik. 3 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. tammik. 5 §.

Marthas hemsysterbyrå, jonka tarkoituksena olisi välittää yhdistyksen jäseniä koteihin tilapäisiksi apulaisiksi, n. s. kotisisariksi. Esityksestä antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto puolsi ¹⁾ sen hyväksymistä ehdoin, että välityspalkkio vahvistettiin enintään 50 markaksi välitykseltä.

Maistraatille antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto ilmoitti ²⁾, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että Suomen muusikeriliitto — Finlands musikerförbund välitti työtä jäsenilleen.

Kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ yhdistyksen Svenska kvinnoförbundet anomuksen saada ammatinneuvontatoimistonsa yhteydessä välittää työtä jäsenilleen, koska yhdistys ei ollut mikään ammattijärjestö ja sen anomus koski työnhakijain välittämistä kaikille niille naispuolisille työaloille, joilla kunnallinen työnvälitys toimi.

Kaupunginvaltuutettujen vaali. Valmisteluvaliokunta oli ehdottanut, että valtuutettujen vaali ajanjaksoksi 1929—31 toimitettaisiin, paitsi joulukuun 4 p:nä, myöskin saman kuukauden 5 p:nä, minkä ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

Vuositulintarkastajain vaali. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että kaupungin vuoden 1928 tilit tarkastaisi 12 tilintarkastajaa, joille sitäpaitsi valittaisiin 12 varamiestä, ja valitsi ⁶⁾ sen jälkeen vuositulintarkastajiksi filosofianmaisteri E. A. Edbergin, neuvosmies O. Ekmanin, maalari S. Heikkilän, pankinkamreeri V. Houghbergin, toimittaja E. Härmän, johtaja J. Kaupin, taloudenhoitaja A. Lassilan, pankinjohtaja V. Laurolan, toimittaja A. E. Leinon, insinööri Ä. B. Liljeröthin, pankinjohtaja L. Paciuksen ja sähkötekniikko V. V. Salovaaran sekä heidän varamiehikseen hinnoittelija E. Edelmanin, prokuristi A. Englundin, varastonhoitaja F. Heinosen, pankinjohtaja H. Hultinin, kirvesmies J. Järvisen, professori I. Kaitilan, konttoripäällikkö W. Leinon, filosofianmaisteri J. Somerin, pankinkamreeri F. Säfströmin, pankinjohtaja H. von Troilin, työnvälitysneuvoja T. Uskin ja liikemies N. von Weymarnin.

Tilintarkastajien vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1928 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Sailors home'n vuoden 1928 tilien tarkastajaksi valittiin ⁷⁾ kauppias E. Sundström ja tämän varamieheksi pankkiiri O. Lucander.

Työväenopiston johtokuntain jäsenten toimikausi. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ pidentää työväenopiston kumpaisenkin osaston johtokunnan jäsenten toimikauden toistaiseksi ja kunnes opiston toimeenpantavaksi päätetty ⁹⁾ uudestaanjärjestely voitiin toteuttaa.

Vapautus hallitusten ja lautakuntain jäsenyydestä. Rakennusmestari O. Vilamo oli anonut vapautusta kaupungin igtainen omaisuuden inventaajan tehtävästä, ja kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ myöntyä hänen anomukseensa ja valita hänen sijaansa inventaajaksi kamreeri V. Apajalahden.

Lasinhioja V. Vuorio vapautettiin ¹¹⁾ anomuksestaan raittiuslautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi vuoden loppuun metallityöntekijä R. Parviainen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 6 §. — ²⁾ S:n 22 p. helmik. 7 §. — ³⁾ S:n 13 p. kesäk. 9 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. marrask. 6 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. huhtik. 20 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. jouluk. 7 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. jouluk. 9 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 128. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 58 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. tammik. 28 §.

Putkityöntekijä H. Kunelius vapautettiin ¹⁾ anomuksestaan teknillisten laitosten hallituksen jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi vt Y. Lehtinen.

Vtn Mikkolan kuoltua valittiin ²⁾ hänen sijaansa musiikkilautakunnan jäseneksi vt Huotari.

Maatalouslautakunnan jäseneksi manalle menneen jäsenen V. Viherkosken sijaan valittiin ³⁾ vt Holopainen.

Vapautus komitean jäsenyydestä. Hovioikeudenasessori T. Malinen, joka oli nimitetty valtioneuvoston jäseneksi, vapautettiin ⁴⁾ anomuksestaan sen komitean jäsenyydestä, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä rajakkaisten alueiden liittämisestä kaupunkiin. Uuden jäsenen valitseminen eronneen sijaan lykättiin ⁵⁾ toistaiseksi.

Ratapihaan rajoittuvan alueen kaupunginasemakaava. Lausunnossa, jonka kaupungin teknillisten laitosten hallitus antoi kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan esittämästä ehdotuksesta ⁶⁾, että asetettaisiin komitea tarkkaamaan ja valvomaan kaupunginasemakaavaosaston työtä sen laatiessa kaupunginasemakaavaa sille osalle Etu-Töölöä, jota arkkitehti O. Kallion suunnitelma ⁶⁾ ei koskenut, sekä mainitun suunnitelman teknillistä suoritusta, huomautettiin, että kaupunginasemakaavaosaston edellä mainitun tehtävän edellinen osa koski Kaisaniemen, Eläintarhan lahtea ympäröivien ranta-alueiden, Eläintarhan ja keskuspuiston, Pasilan aseman ympäristön ja mahdollisesti erinäisten XIV kaupunginosan osien kaupunginasemakaavaehdotusten laatimista. Tämä työ liittyi kuitenkin läheisesti muihin suunnittelu-tyihin, joita hallitus valvoi. Jos ehdotettu komitea asetettaisiin, joutuisi kaupunginasemakaava-arkkitehti kahden eri elimen alaiseksi, mikä tuskin oli puolettavissa. Lisäksi hallitus lausui, että sen tehtäviin kuului vuoden 1924 kaupunginasemakaavakilpailun käsittämän alueen lopullisen asemakaavaehdotuksen tarkastaminen ja lausunnon antaminen siitä, mikä tehtävä edellytti perinpohjaista sekä teknillistä että myös erittäin tärkeätä ja seikka-peräistä taloudellista selvittelyä, sekä että koska Töölön alueen keskiosia koskevan taloudellisen selvittelyn hankkimista ei voitu lykätä, kunnes kaikki ympäröivät alueet oli suunniteltu, koska useat tärkeät järjestelykysymykset vaativat pikaista ratkaisua, tuntui luonnolliselta, että hallitus samalla kuin se suoritti edellä mainitun keski-Töölöön kohdistuvan selvittelyn, sai valvoa myöskin rajakkaisten kaupunginalueiden asemakaavatyötä. Edellä esitettyyn viitaten hallitus piti suotavana, että ellei kaupunginvaltuusto pitänyt hallitusta kyllin pätevänä tyydyttävästi valmistelemaan näin laajakantoista kysymystä, siihen valittaisiin lisäjäseniksi kolme kaupunginasemakaava-alan erikoistuntijaa, jotka oikeutettaisiin ja velvoitettaisiin ottamaan osaa hallituksen kokouksiin sen käsitellessä usein mainitun ratapihaan rajoittuvan kaupunginalueen asemakaavakysymyksiä sekä seuraamaan kaupunginasemakaavaosaston suoritamaa suunnittelutyötä.

Esillä olevaa kysymystä käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että yleisten töiden hallituksen oli usein mainitun alueen asemakaavallisia kysymyksiä käsitellessään sekä valvoessaan asemakaavaosaston suunnittelu-työtä asiantuntijoina käytettävä arkkitehti O. Kalliota ja arkkitehti B. Jungia sekä valtionrautateiden konstruktiivisen rataosaston johtajaa A. Gruneriä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 37 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 2 §. — ³⁾ S:n 21 p. maalisk. 9 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 57 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. syysk. 24 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 4. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 17 § ja 22 p. helmik. 11 §.

Näiden henkilöiden palkkiot oli suoritettava valiokunta- ja komiteamenoihin varatusta talousarvion määrärahasta.

Jäsenen valitseminen valiokuntiin ja komiteoihin. Talousarviovaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vtt Aallon, von Freneckellin, Honkajuuren, Idströmin, Lavoniuksen, Lindforsin, Moisio, Salovaaran ja Uddin.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahan jakokysymystä valmistelevalle valiokunnalle jäseniksi valittiin ¹⁾ vtt Huotari, Jansson, Jokela, Railo ja Tötterman; valiokunta valtuutettiin samalla vahvistamaan määrääjät, joiden kuluessa anomukset ja asianomaisten hallitusten ja lautakuntain tarpeelliset lausunnot oli annettava.

Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ asettaa komitean laatimaan ehdotuksia toimenpiteiksi, joihin oli ryhdyttävä kaupunkien kunnallislain muuttamisesta joulukuun 9 p:nä 1927 annetussa laissa säädettyjen uudistusten toteuttamiseksi Helsingissä, ja valitsi samalla komitean jäseniksi seuraavat henkilöt: valtuuston puheenjohtajan Tulenheimon, vtt Harvian, Leinon, Lindforsin, Nurmisen ja Tolletin sekä rahatoimikamarin edustajiksi kaupunginjohtaja A. Castrénin sekä avustavat kaupunginjohtajat J. W. Andersinin ja V. Huplin. Komitea oikeutettiin käyttämään asiantuntijoita sekä palkkaamaan tarpeelliset työvoimat.

Kunnan teurastamon rakennustoimikunnan puheenjohtajaksi kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ vtn Lindforsin ja jäseniksi vtt Koskimiehen, Moisio ja Uskin sekä insinööri E. Holmbergin.

Kaupunginjohtaja A. Castrén valittiin ⁴⁾ edustamaan kaupunkia Helsingissä elokuun 20—31 p:nä pidettävän sosiaalisen viikon ja näyttelyn neuvottelevassa toimikunnassa.

Koska kymmenen vuotta tuli kuluneeksi Helsingin vapautumisesta vuoden 1918 kapinan aikana, kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ sen muistoksi panna toimeen yksinkertaisen juhlatilaisuuden ja valitsi sitä järjestämään asetetun valiokunnan jäseniksi puheenjohtaja Tulenheimon sekä vtt von Freneckellin, Honkajuuren, Lavoniuksen, Ramsayn ja Tolletin.

Useat Itä-Uudenmaan kunnat, joille olisi hyötyä Helsingin—Korian rautatien aikaansaamisesta, olivat valinneet edustajia yhteiseen kokoukseen, jossa asetettiin työvaliokunta viemään hanketta eteenpäin. Tähän valiokuntaan valittiin herrat E. W. Lehtinen, U. Oesch, G. G. Rosenqvist, J. Ruttila ja G. Söderström sekä varalle herrat K. R. de la Chapelle, S. Laurinmäki ja V. Walkama, minkä ohessa käännyttiin Helsingin kaupunginvaltuuston puoleen pyytäen, että valtuusto kannattaisi ratayritystä ja avustaisi sen toteuttamista sekä valitsisi kaupungin puolesta edustajat edellä mainittuun valiokuntaan. Valtuusto päätti ⁶⁾ valita valiokunnan jäseniksi vtt Lindforsin ja Wuolteen.

Joka viides vuosi järjestetään n. s. pohjoismaiset rakennuspäivät, jotka viimeksi pidettiin vuonna 1927 Tukholmassa ja silloin tehdyn päätöksen mukaisesti seuraavalla kerralla pidettäisiin Helsingissä vuonna 1932. Kokouksen järjestämisestä huolehtisi komitea, johon tuli kuulua valtion ja Helsingin kaupungin sekä erinäisten rakennusammattien harrastavien yhtymien edustajia. Kaupungin edustajiksi edellä mainittuun komiteaan kaupunginvaltuusto va-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. tammik. 1 §. — ²⁾ S:n 8 p. helmik. 8 §. — ³⁾ S:n 19 p. syysk. 9 §; ks. myös tätä kert. s. 29. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 25 p. huhtik. 28 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. helmik. 12 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. maalisk. 16 §.

litsi¹⁾ kaupunginjohtaja A. Castrénin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan.

Hallitusten ja lautakuntain jäsenten vaali. Kaupunginvaltuusto valitsi²⁾ seuraavassa mainitut henkilöt kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi:

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian ja herra U. Nurmisen sekä varajäseniksi ent. kansakoulunopettajan J. E. Janatuisen ja lääketieteenlisensiaatti U. Töttermanin;

rahatoimikamariin: jäseniksi ent. pankinjoht. G. Estlanderin, insinööri E. von Frenckellin, taloudenhoitaja A. Halmeen, pankkiylitarkastaja J. A. Levoniuksen, oikeusneuvosmies G. Leopoldin ja seppä A. Virran;

satamahallitukseen: jäseniksi kirjaltaja K. F. Hellgrenin, satamatyöntekijä K. Lahtisen, merenkulkuneuvos A. V. Lindbergin ja johtaja J. Pelinin sekä varapuheenjohtajaksi johtaja H. Ramsayn;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalon, varapuheenjohtajaksi toimittaja A. E. Leinon, työnantajia edustaviksi jäseniksi johtaja W. Korhosen ja insinööri P. Kyreniuksen ja varalle kamreeri O. Tidermanin sekä työntekijöitä edustaviksi jäseniksi toimitsija E. Härmän ja toimittaja M. Paasivuoren sekä varalle maalari U. Nurmisen;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi johtaja Y. Harvian, rouva S. Lagerborg-Steniuksen, taloudenhoitaja H. Moision, toimittaja M. Paasivuoren, kirjelijittelijä P. Rahikaisen, arkkitehti M. Välikankaan ja herra H. Öhmanin;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi: kamreeri V. Apajalahden, maalarimestari H. A. Bergströmin, filosofianmaisteri A. Edbergin, konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, seppä J. Hallan, johtaja P. E. Hallblomin, kirjaltaja F. Perhon, varastonhoitaja K. V. Saxellin ja filosofianmaisteri E. J. Warosen;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: varatuomari H. Munckin, puuseppä L. Salomaan, rakennusmestari G. Welroosin, arkkitehti U. Åbergin ja viilaaja F. A. Åkermanin;

kaupunginkassan tarkastusmiehiksi: kamreeri V. Houghbergin ja konttoristi E. Jokisen sekä varalle kamreeri S. Ehrstedtin ja tilintarkastaja J. E. Toiviaisen;

verotuslautakuntaan: jäseniksi ylireviisori Y. Ainion, vanhemman hallitussihteerin E. von Bonsdorffin, varatuomari B. von Fieandtlin, maalarimestari A. Haanojan, maalarityöntekijä S. Heikkilän, varatuomari A. Hinnerichsenin, johtaja N. Kavaleffin, silittäjä H. Laineen, ompelija S. Lehtisen, hallitussihteerin K. A. A. Linturin, rappaaaja H. Markkasen, työmies T. Mutikaisen, kauppaneuvos A. F. Nymanin, pankinjohtaja L. Paciuksen, konttoripäällikkö G. Pätyksen, varatuomari U. Ruskin, veturinkuljettaja H. Rostedtlin, kansakoulunopettaja J. A. Tarpilan, työnvälitysneuvoja T. Uskin, sorvari M. Waahteran ja verhoilija E. Väisäsen;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi viilaaja H. Blomqvistin, protokollasihteerin G. W. Boijerin, kamarineuvos E. E. Enebergin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, ylikamreeri K. Lassilan, varastotyöntekijä N. Lehdon, puuseppä L. Salomaan ja hallitussihteerin I. Toivasen;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi professori O. Tarranteen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. lokak. 21 §. — ²⁾ S:n 12 p. jouluk. 7 ja 8 §.

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi everstiluutnantti I. Lydmanin, varapuheenjohtajaksi everstiluutnantti W. Calamniuksen ja jäseneksi uunitöntekijä K. G. Järvisen sekä varajäseniksi johtaja C. Neoviuksen ja kirvesmies A. Uusitalon;

holhouslautakuntaan: jäseneksi esittelijäneuvos I. Groundstroemin;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi varatuomari S. Ilmasen, oikeusneuvosmies G. Leopoldin, varatuomari S. T. Mannermaan, varatuomari A. Salon ja rouva M. Schultz-Cajanderin;

urheilulautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, kirjaltaja A. Grönroosin, lääketieteenlisensiaatti K. Karin, verhoilija V. Lähteisen ja lääketieteenlisensiaatti U. Töttermanin;

raittiuslautakuntaan: jäseniksi herra J. H. Konttisen, insinööri F. Kreanderin ja herra R. Parviaisen sekä varajäseniksi herra V. Englundin ja johtaja J. Herajärven;

ammattioppilaslautakuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin, varapuheenjohtajaksi varatuomari E. von Boehmin ja jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, kultaseppä O. Lindroosin, kirjansitoja E. Merikosken ja kirjaltaja E. Virtasen sekä varajäseniksi viilaaja H. Blomqvistin, johtaja I. Renbergin ja puuseppä M. Rinteen;

palotoimikuntaan: jäseniksi viilaaja H. Blomqvistin, veturinkuljettaja F. Gröndahlin, johtaja G. Idströmin, insinööri I. Killisen ja työmies R. Reunasen;

kaupungin sairaalain hallitukseen: jäseniksi professori G. Beckerin, filosofiantohtori G. Hartwallin, dosentti F. Langenskiöldin, toimitsija A. Luostarisen ja järjestösihteeri E. Sallilan, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori E. Sandelin ja varapuheenjohtajaksi dosentti K. F. Hirvisalo;

köyhäinhoitolautakuntaan: jäseniksi rouva E. Aallon, filosofianmaisteri H. Alleniuksen, ylijohdaja A. P. Arvelon, eversti O. Ehrströmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, rouva I. Grönstrandin, kouluhoitajatar L. Haganin, laulunopettajatar P. af Heurlinin, rouva E. Huttusen, toimittaja A. E. Leinon, aluelääkäri V. Leontjeffin, oikeusneuvosmies G. Leopoldin, taloudenhoitaja H. Moision, kansakoulunopettajatar O. Oinolan, rouva F. Pietikäisen ja herra A. Venäläisen sekä varajäseniksi kansakoululääkäri E. Alhon, pastori T. af Björkstenin, viilaaja H. Blomqvistin, herra E. Bäckströmin, kaupunginkätilä H. Edelmannin, tullipäällysmies A. Forsströmin, opettajatar I. Grönbergin, opettajatar E. Heikelin, herra J. Jokisen, rouva H. Kaukosen, herra E. Kervisen, pastori P. Mustalan, kirjastonapulainen A. Petterssonin, lääketieteenlisensiaatti A. Ruotsalaisen, pastori S. Sireniuksen, kirvesmies A. Uusitalon, lääketieteenlisensiaatti A. Wartiovaaran ja aluelääkäri L. Wetterstrandin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin ensimmäinen palomestari W. Bergström ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtanen;

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi oikeusneuvosmies T. Nilssonin, kirjanpitäjä B. Tabellen, lääketieteenlisensiaatti U. Töttermanin, rouva L. Uurtamon ja professori A. Ylpön, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori M. Ruuth ja varapuheenjohtajaksi rouva A. Huotari;

suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi toimittaja P. Lönngrenin ja filosofiantohtori E. Railon;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi herra Å. Lövgrenin ja lehtori A. Mickwitzin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rouva T. Hanemannin,

rouva H. Jokisen, rouva T. Oksasen, lääketieteenlisensiaatti A. Ruotsalaisen ja kirkkoherra E. Wirénin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti E. Fabritiuksen ja rouva F. Pietikäisen;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Berg-holmin, toimittaja A. Huotarin, kirjaltaja V. Isolan, alikirjastonhoitaja H. E. Pippingin ja ylikirjastonhoitaja G. Schaumanin;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailion, intendenti A. Hämäläisen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi rouva E. von Frenckellin, vaatturi T. Hiekkarannan, kauppaneuvos A. Niklanderin, johtaja H. Ramsayn ja herra E. Salmisen;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori K. A. Ahlforsin, työmies Y. Lehtisen ja insinööri E. Schröderin sekä puheenjohtajaksi professori B. Wuolteen ja varapuheenjohtajaksi ylikonemestari V. V. Salovaaran;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi johtaja G. K. Bergmanin, pankinjohtaja T. Grotenfeltin, herra O. Martikaisen, monttööri O. V. Oksasen ja herra V. Riipisen sekä puheenjohtajaksi insinööri E. Moringin ja varapuheenjohtajaksi arkkitehti K. S. Kallion;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon, rakennusmestari A. Malmin, johtaja C. Neoviuksen ja rehtori M. Sergeliuksen; sekä

maatalouslautakuntaan: jäseniksi professori E. Ehrnroothin, pankinjohtaja M. Honkajuuren, kirvesmies A. Lindgrenin, varatuomari H. Munckin ja johtaja V. Tannerin.

Vanhempainneuvoston vaali. Kouluhallituksen kehoituksesta kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vanhempainneuvoston Kulmakoulu-nimiselle kahdeksanluokkaiselle yhteiskoululle.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten hallituksiin. Ammattienedistämislaitoksen säätiön hallituksen jäseniksi valittiin ²⁾ työnvälitysneuvoja T. Uski ja professori B. Wuolle sekä varalle filosofiantohtori G. Hartwall ja toimitsija E. Härmä.

Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäseniksi valittiin ²⁾ filosofiantohtori J. Ailio ja professori A. Lindgren sekä heidän varamiehikseen kirjaltaja K. F. Hellgren ja arkkitehti W. Jung.

Kauppakorkeakoulun johtokuntaan valittiin ²⁾ jäseneksi pääjohtaja J. Castrén.

Sailors home'n hallituksen jäseneksi valittiin ²⁾ kamreeri V. Hougberg ja varajäseneksi filosofianmaisteri H. Allenius.

Valtuuston edustajaksi opiston Svenska handelshögskolan i Helsingfors hallitukseen valittiin ³⁾ lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.

Lakimääräisten lautakuntain jäsenten vaali. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverotuslautakunnan jäsenluvun kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ mainitun lautakunnan jäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin, varatuomari B. von Fieandtin, kirjaltaja A. Karvosenojan ja konttoripäällikkö G. Pätysen sekä varajäseniksi vanhemman hallitussihteerin E. von Bonsdorffin, johtaja C. F. Mannerströmin, taloudenhoitaja H. Moisio ja kansakoulunopettaja J. A. Tarpilan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 3 §. — ²⁾ S:n 12 p. jouluk. 7 §. — ³⁾ S:n 5 p. syysk. 53 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. jouluk. 10 §.

Kunnallisvaalilain 3 §:n mukaisesti toimitettiin ¹⁾ kunnallisvaalien keskuslautakunnan sekä kaupungin äänestysalueiden puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten vaalit.

Kaupunginvaltuuston edustajat eri tilaisuuksissa. Norden-yhdistyksen Tukholman-piiri oli kehoittanut Helsingin kaupunkia lähettämään kaupunginvaltuuston puheenjohtajan tai jonkun muun siihen valitun henkilön kaupungin edustajaksi Tukholmassa tammikuun 30 p:nä—helmikuun 4 p:nä vietettävälle Tanskan viikolle, ja valtuusto päätti ²⁾ antaa valmisteluvaliokunnalleen toimeksi tehdä päätöksen edellä mainitun kutsun johdosta sekä, jos valiokunta katsoi sen tarpeelliseksi, valita viikolle edustajan.

Kaupungin saatua kutsun ottaa osaa Budapestissä kesäkuun 10—17 p:nä pidettävään III Suomalaisugrilaiseen kulttuurikokoukseen valmisteluvaliokunta oli kehoittanut vtua von Frenckelliä edustamaan kaupunkia mainitussa tilaisuudessa, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾.

Suomen satamaliiton hallitus ilmoitti, että Helsingissä marraskuun 24 p:nä pidettäisiin liittokokous, jossa käsiteltäisiin hallituksen laatimia ehdotuksia tarkistetuiksi satamamaksutariffeiksi, ja anoi, että kaupunginvaltuusto lähettäisi edustajia tähän kokoukseen. Tämän johdosta valtuusto antoi ⁴⁾ vtille Lindforsille ja Ramsaylle sekä rahatoimenjohtaja V. Huplille ja satamalaitoksen johtajalle O. E. Jaatiselle tehtäväksi edustaa kaupunkia liittokokouksessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 3 §, 5 p. syysk. 3 § ja 28 p. marrask. 35 §. — ²⁾ S:n 11 p. tammik. 3 §. — ³⁾ S:n 13 p. kesäk. 12 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. marrask. 24 §.